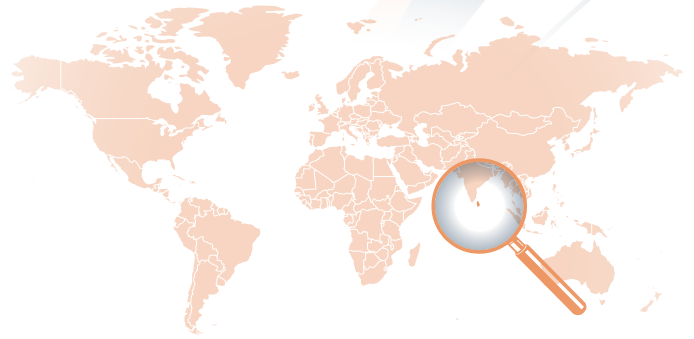

ADVANCING A HOLISTIC APPROACH TO JUSTICE AND ACCOUNTABILITY FOR CRSV SURVIVORS

The following case study has been written by an independent consultant on behalf of the Global Initiative for Justice, Truth and Reconciliation (GIJTR). This case study is informed by a combination of desktop research, document analysis and interviews. It therefore reflects these perspectives and findings, as compiled and written by the consulting author(s). Interviewees have been anonymized to ensure their safety and privacy but GIJTR extends its gratitude for the time and participation of all interviewees.

A Case Study from ශ්‍රී ලංකාව

Author: Frances Harrison, Yasmin Sooka and Dr Michael Korzinski

වන කොටස: හැඳින්වීම සහ පසුබිම

ශ්‍රී ලංකාවෙන් වින්දිතයින් බොහෝ දුරට දෙමළ පිරිමින් සහ කාන්තාවන් වන අතර, සිවිල් යුද්ධය අතරතුර සහ ඉන් පසුව සහ අද දක්වා ද ඇතුළුව, නීතිමය රැඳවුම් ස්ථානවල මෙන්ම නීති විරෝධී රැඳවුම් ස්ථානවල ද රාජ්‍ය ආරක්ෂක අංශ විසින් ලිංගික උල්ලංඝනය කිරීම්වලට සහ වධ හිංසාවලට ලක් වේ.¹ රාජ්‍යය තවමත් උල්ලංඝනය කිරීම් ප්‍රතික්ෂේප කරමින් ඇත්ත වශයෙන්ම වගකිවයුත්තන් ආරක්ෂා කරන නිසා ඔවුන්ට අවිධිමත් ලෙස යුක්තිය පසිඳලීමේ යාන්ත්‍රණයන් අනුගමනය කිරීමට සිදු වී ඇත. එක්සත් ජාතීන්ගේ (UN) මානව හිමිකම් පිළිබඳ මහ කොමසාරිස් නිරීක්ෂණය කළ පරිදි, “ශ්‍රී ලංකාව අතීතය ගැන ප්‍රතික්ෂේප කරන ස්ථාවරයක සිටිමින් සත්‍ය සෙවීමේ උත්සාහයන් නවතා දමා ඇති අතර ඉහළම රාජ්‍ය නිලධාරීන් අතීත අපරාධ පිළිබඳ පිළිගැනීම ප්‍රතික්ෂේප කරති.”²

දිවි ගලවා ගත් අය සම්බාධක, වීසා නගනම් කිරීම්, පරීක්ෂා කිරීම සහ පරීක්ෂා කර තේරීම සඳහා මෙන්ම විශ්ව අධිකරණ බලයේ තඩු සහ සිවිල් හානි තඩු විවෘත කිරීමට සම්බන්ධ වීම සඳහා එක්සත් ජාතීන්ගේ ආයතන සහ ජාත්‍යන්තර ආන්ඩු වෙත ඉදිරිපත් කිරීම් කර ඇත.³ ඔවුන්ට එක්සත් රාජධානියේ (එ.රා.) ව්‍යාපෘති දෙකකින් සහය ලැබේ: තඩු පැවරීමට සහ වගවීමේ යාන්ත්‍රණ මාලාවක් සඳහා භාවිතා කළ යුතු සාක්ෂි එකතු කර සංරක්ෂණය කරන ජාත්‍යන්තර සත්‍ය සහ යුක්තිය ව්‍යාපෘතිය (ITJP) සහ ආශ්‍රිත පුණ්‍යායතනයක් විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන මනෝ සමාජීය ව්‍යාපෘතියක් වන වධහිංසාවෙන් දිවි ගලවා ගත් අයෙකුට සහාය වීම (SAST).

ශ්‍රී ලංකාවේ, රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවලට ගැටුම් ආශ්‍රිත ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වයට (CRSV) ගොදුරු වූවන් සඳහා මනෝ සමාජීය සහයෝගය සඳහා විවෘතව කටයුතු කළ නොහැක. සාම්ප්‍රදායික හා සංස්කෘතික සන්දර්භය අනුව ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වය ලැජ්ජාව සහ අපකීර්තිය මගින් සංලක්ෂිත වන බව ඔවුහු වාර්තා කරති. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, යුද්ධය සහ එහි අවසන් අදියර තුළ සිදු වූ ලිංගික අපයෝජනවල ප්‍රමාණය ඉතා අඩුවෙන් වාර්තා වී ඇත.⁴ ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වය අතීතය සංවේදී ලෙස සලකනු ලබන අතර, වින්දිතයන්ට/දිවි ගලවා ගත් අයට ඇති වන ලැජ්ජාව හේතුවෙන් සිදුවීම් බොහෝ විට වාර්තා නොවේ.⁵ විවාහයට පෙර නිර්මලකම සහ කන්‍යාභාවය පිළිබඳ ඉහළ වටිනාකමක් ඇති සංකල්පවලට ඉහළ තැනක් ලබා දෙන දෙමළ සමාජය ලිංගික හිංසනයට ගොදුරු වූ/දිවි ගලවා ගත් කාන්තාවන් අතීතය දුෂ්කර තත්ත්වයකට පත් කරයි.⁶ එවැනි සිදුවීම් වලින් පසු අපරාධකරුවන්ගෙන් සමාජ අපකීර්තියට පත්වීමේ සහ පළිගැනීම්වලට ලක් වීමේ බිය නිසා ස්ත්‍රී දූෂණවලට ගොදුරු වූවන්/දිවි ගලවා ගත් පිරිමි සහ ගැහැණු යන දෙපිරිසම නිහඬව සිටිති. ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වය පිළිබඳව වාර්තා කිරීම මගින් වින්දිතයින්ගේ පවුලේ සාමාජිකයින්ට පළිගැනීමට ලක් වීමේ බරපතල අවදානමක් ද ඇත.⁷ පර්යේෂකයන් යෝජනා කර ඇත්තේ ලිංගික හිංසනයෙන් වැඩි ප්‍රමාණයක්, වෙනත් වධහිංසා පැමිණවීම්, පරිහානිය සහ හිතිය තුළින් දෙමළ ජනගහනය පාලනය කිරීමට, වින්දිතයන් සහ ඔවුන්ගේ පවුල් බිය ගැන්වීමට සහ විශාල කප්පම් ලබා ගැනීමට භාවිතා කරන බවයි.⁸ එලදායි වාර්තාකරණය සහ විමර්ශනය අවහිර කරන නීති පද්ධතියේ ඇති ආයතනික බාධාවන් සමඟින්, බොහෝ වින්දිතයින් එවැනි උල්ලංඝනයන් වාර්තා කර නොමැත. යුද්ධයේ සහ පවතින ගැටුම්වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙපාර්ශ්වයම ලිංගික අපයෝජනයට ලක්ව ඇති අතර, පිරිමි වින්දිතයන්/දිවි ගලවා ගත් අය සමලිංගික හිතකාව සහ අපකීර්තිය හේතුවෙන් ලිංගික අපයෝජන වාර්තා කිරීමට මැලි වෙති.⁹ ශ්‍රී ලංකාවේ බොහෝ අය විශ්වාස කරන්නේ පිරිමින් දූෂණයට ලක් වීම සහ ලිංගික අපයෝජනය ලක් වීම සිදු විය නොහැකි බවත් දූෂණයට ලක් වන පිරිමියෙකු දුර්වල හෝ සමලිංගික විය යුතු බවත්ය.¹⁰ දණ්ඩ නීති සංග්‍රහයට පිරිමි දූෂණය ඇතුළත් නොකිරීමෙන් සිදුවන්නේ එම දුර්වල තවත් තහවුරු වීම පමණි.

ගරු ලංකාවේ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන

CRSV හි දිවි ගලවා ගත් අය සමඟ වැඩ කරන රටේ සංවිධාන බලධාරීන්ගේ පළිගැනීම්වලට බිය වේ. ඔවුන් ඔවුන්ගේ සාමාන්‍ය වැඩසටහන් යටතේ දිවි ගලවා ගත් අයට සහාය ලබා දේ. රහස්‍යභාවයේ හේතුවක් මත, අපි ගරු ලංකාවේ වින්දිතයින්ට සේවා සපයන සංවිධාන තම නොකරමු, ඒවායින් බොහෝමයක් යාපනය සහ මඩකලපුව පදනම් කර ගෙන ක්රියාත්මක වේ. ඒ අතරම, ඔවුන් CRSV හි දිවි ගලවා ගත් අයට කම්පන සේවා සපයන අතරම, අරමුදල් ගැටළු සහ ආරක්ෂක අවදානම හේතුවෙන් ඔවුන්ගේ සහාය තරමක් සීමිත බව ඔවුන් පෙන්වා දී ඇත. එම සේවාවලට තීන් සේවා, උපදේශන සහාය, ආර්ථික ආධාර, ආරක්ෂිත නිවාස සඳහා ප්රවේශය සහ උපදේශනය ඇතුළත් වේ. ඊසානදිග ප්රදේශයේ සෞඛ්ය සහ උපදේශනය සේවා සපයන රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක් ගැටුමකේ මානසිකව පීඩාවට පත් වූ වින්දිතයින්ට/දිවි ගලවා ගත් අයට උපකාර සේවා සපයයි. ඔවුන්ගේ උපකාරක සේවාවන්ට උපදේශනය, වැඩමුදු සහ

යුක්තිය, සත්‍ය සහ ප්‍රතිසන්ධානය සඳහා වූ ගෝලීය මූලපිරීම

2014 දී, හෘද සාක්ෂියේ අඩවි පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සන්ධානය (ICSC) සත්‍යය, යුක්තිය සහ සංහිදියාව පිළිබඳ ගැටළු සඳහා පරිපූරණ, ඒකාබද්ධ සහ බහුවිධ ප්‍රවේශයන් ඉදිරිපත් කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන ජාත්‍යන්තර සංවිධාන නවයක එකමුතුවක් වන යුක්තිය, සත්‍ය සහ සංහිදියාව සඳහා වූ ගෝලීය මූලපිරීම (GIJTR) දියත් කළේ ය. GIJTR ගැටුම්වලින් හෝ ඒකාධිපති පාලනයේ කාල පරිච්ඡේදවලින් මතු වන වින්දිතයන් කේන්ද්‍ර කරගත්, සහයෝගයෙන් කටයුතු කරන, සමාජයන්හි අභිමානය, ගෞරවය, අන්තර්ග්‍රාහිභාවය සහ විනිවිදභාවය සඳහා සහාය දක්වන සංක්‍රාන්ති යුක්ති ප්‍රවේශයන් වර්ධනය කිරීම සඳහා මූලික වශයෙන් දේශීය ජනයා, සිවිල් සමාජ සංවිධාන, දිවි ගලවා ගත් අය සහ රජයන් සමඟ ක්‍රියා කරයි. එහි ආරම්භයේ සිට, GIJTR ප්‍රාදේශීය සිවිල් සමාජ සංවිධාන 801ක් සම්බන්ධ කර ගෙන; රටවල් 78ක ක්‍රියාත්මක වී ඇති අතර; ප්‍රකාශන 43ක් පළ කර ඇත; මානව හිමිකම් උල්ලංඝණය කිරීම් 8,000කට අධික ආබාහන එකතුවක් සම්පාදනය කර ඇත; මානව හිමිකම් කඩකිරීම් සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරන සිවිල් සමාජ සංවිධාන 588 කට සහය වී ඇත.

වැඩි විස්තර සඳහා, කරුණාකර gijtr.org වෙත පිවිසෙන්න.

මනෝවිද්‍යාත්මක සහාය අවශ්‍යතාවය පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම ඇතුළත් වේ. ඔවුන් ප්රජාව සමඟ වැඩ කිරීමට උපදේශකයින් පුහුණු කරන අතර ප්රජාවට මානසික සෞඛ්යය, උපදේශනය සහ මනෝ සමාජ සුබසාධනය ආවරණය වන පරිදි කියවීමේ ද්රව්ය සහිත පුස්තකාල පහසුකම් සපයයි. යාපනයේ සහ මඩකලපුවේ වත්දරිකා කාර්යාල ඇති තවත් රාජ්ය නොවන සංවිධානයක් නීති සේවා, මනෝ සමාජීය උපදේශන සේවා, වින්දිතයින් සඳහා හදිසි තවානත් පහසුකම, ඇමතුම් මධ්යස්ථාන සහ පොලිස් උපකාරක මධ්යස්ථාන වන ප්රවේශ වීම වැනි සහය ඇතුළු ලිංගික හා ස්ත්රී පුරුෂ සමාජභාවය පදනම කරගත් ප්රවණ්ඩත්වයට (SGBV) ගොදුරු වූ වින්දිතයින්/දිවි ගලවා ගත් අය සඳහා සහාය සපයයි. මීට අමතරව, කම්පනයෙන් දිවි ගලවා ගත් අය පුනරුත්ථාපනය කිරීම ඇතුළු ප්රිපූර්ණ මනෝ සමාජීය ආධාරක සේවා සපයන රාජ්ය නොවන සංවිධාන පසුගිය වසර 25ක් ප්රරා ක්රියාත්මකව පවතී. ඔවුන් පාර්ශ්වකරුවන් සඳහා ධාරිතා ගොඩනැගීමේ වැඩසටහනක් ද ක්රියාත්මක කරයි. මඩකලපුව දිස්ත්රික්කය පුරා සිටින කාන්තා ජාලයක් SGBV වින්දිතයන් සඳහා පුනරුත්ථාපනය සහ තැවන සමාජගත කිරීම සඳහා ආධාර සපයයි. මඩකලපුව පදනම කරගත් සංවර්ධන මධ්යස්ථානයක් ද SGBV හි දිවි ගලවා ගත් අය සඳහා නීති ආධාර සහ උපදේශන සේවා සපයයි, කාන්තාවන්ගේ ආර්ථික අයින්වාසිකම වනුවෙන් පනේ සිටීම, කාන්තාවන් සවිබල ගැන්වීමට සහය දීම සහ කාන්තාවන්ට එරහේ ප්රවණ්ඩත්වය වියදීම සඳහා සාමූහික ක්රියාකාරීත්වය සංවිධානය කිරීම මගින් ස්ත්රී පුරුෂ සමාජීය ප්රවේශයක් අනුගමනය කරයි. ඔවුන්ගේ ජාලයට SGBV හි වින්දිතයන්/දිවි ගලවා ගත් අය සමඟ වැඩ කරන අනෙකුත් කාන්තා කණ්ඩායම් ඇතුළත් වන අතර, කාන්තාවන් විශාල සංඛ්යාවකට සහාය වන සංස්කෘතික සංසද සමහින්, CRSV උල්ලංඝනය කිරීමේ සඳහා ඔවුන්ට සහාය වේ.

සාමාන්‍ය සමානාත්මතාවය සහ යුක්තිය පසිඳීමේ වැඩසටහන් යටතේ ලිංගික ප්‍රවණ්ඩත්වයෙන් දිවි ගලවා ගත් අයට සහාය ලබා දෙන දිස්ත්‍රික්ක කිහිපයක පිහිටා ඇති උප කාර්යාල සහිත පර්යේෂණ සංසද ඇතුළුව කොළඹ පදනම් කරගත් රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන කිහිපයක් ද ඇත.

කර්මවේදය

මමෙ සිද්ධි අධ්යයනය සඳහා වූ පසුබිම ප්ර්යේෂණයට එක්සත් ජාතීන්ගේ, රාජ්ය නොවන සංවිධාන සහ මමෙ විෂය පිළිබඳ අධ්යයන ප්ර්යේෂණවලට මනේම ITJP හි ප්රමාණයේ සාක්ෂි ලේඛනාගාරයට ප්රවේශ වීම ඇතුළත් විය. ආරක්ෂක හේතූන් මත තිරිතාමිකව සිටින ශ්රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් නීතිවේදියකු වසින් ITJP වනුවෙන් යුක්තිය සඳහා දේශීය ප්රවේශය පිළිබඳ නොරතුරු රැස් කරන ලදී. ශ්රී ලංකාවේ හවුල්කාර සංවිධානයක සේවකයකු මමෙ වාර්තාව සඳහා ශ්රී ලංකාවේ රාජ්ය නොවන සංවිධාන ක්රියාකාරකම් පිළිබඳ නොරතුරු රැස් කර ඇති අතර, ඒ සඳහා ITJP හි දිවි ගලවා ගත් අය, සායනික අධීක්ෂකවරයකු සහ ප්රමුඛ සංකරාත්ති යුක්ති විශේෂඥයකු වන ITJP විධායක අධ්යක්ෂ ඇතුළු නීතිඥයින් සමඟ මූලික සමමුඛ සාකච්ඡා පවත්වන ලදී. ITJP හි මනෝ සමාජීය ව්යාපෘතියට සමබන්ධ කාර්ය මණ්ඩලයේ සහ දිවි ගලවා ගත් අයගේ ප්රතිපෞෂණ ද සමාලෝචනය කරන ලදී. මමෙ ව්යාපෘතියට CRSV පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීමට කර්ම සොයා ගැනීම ඇතුළත් වන අතර එය පසුගිය වසර සඳහා CRSV වත්දි ගවේම පිළිබඳ ගවේලීය දිවි ගලවා ගත් තැනන්ගේ අරමුදල් (Global Survivors Fund) උපදේශනයක කොටසක් විය.¹¹

රටේ පසුබිම

ශ්‍රී ලංකාවේ සිවිල් යුද්ධයේදී දශක තුනකට ආසන්න කාලයක් (1983-2009) දමෙල සටන්කාමීන් සහ රාජ්‍ය ආරක්ෂක අංශ සටන් වැදුණි. 2009 දී එය ක්‍රමයෙන් පත් වූයේ මාස කිහිපයක් ඇතුළත දස දහස් ගණනක් සිවිල් වැසියන් සමූලඝාතනය කර සටන්කාමී කණ්ඩායම පරාජය කිරීමත් සමග ය. වනම නිෂ්චිත සඳහා සටන් කරමින් සිංහල බෞද්ධ බහුතර රාජ්‍යයක් වසින් තම මූලික අයිතිවාසිකම් ප්‍රතික්ෂේප කිරීමෙන් පසු ශ්‍රී ලාංකික දමෙල ජනයා ආයුධ අතට ගත්හ. මෙම අරගලයට දමෙල ඊළාම් වංශික කොටි (එල්ටීටීඊ) සංවිධානය සම්බන්ධ වූ අතර, ඔවුන් ඇතැම් වට දිවියන්ගේ විශාල භූමි ප්‍රදේශයක් අල්ලාගෙන සමාන්තර රජයක් ක්‍රියාත්මක කළහ. ළමා සංරක්ෂණයට යොදා ගැනීම, බලහත්කාරයෙන් බඳවා ගැනීම සහ මරාගෙන මැරෙන බෝම්බකරුවන් යොදා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයට වෛද්‍යා එල්ල විය. ඔවුන්ගේ පැත්තෙන්, රාජ්‍ය ආරක්ෂක හමුදා හිතාමතාම රෝහල් සහ සිවිල් වැසියන් ඉලක්ක කර, සමූහ වශයෙන් බලහත්කාරයෙන් අනුරූදහන් කිරීමේ සිදු කළ අතර, දමෙල ජනයාට එරෙහි මර්දන ප්‍රතිපත්තියක ක්‍රියාවලියක් ලෙස වධහිංසා සහ ලිංගික හිංසනය භාවිතා කළහ.¹²

ශ්‍රී ලංකා ආරක්ෂක අංශ වසින් සිදු කරන ලද ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වය පුළුල් ලෙස ලේඛනගත කර ඇතත්, එල්ටීටීඊ සංවිධානය කිසි වටකෙ CRSV සිදු කර ඇති බව කිසි වටකෙත් සොයාගෙන නොමැත.¹³ මෙය අසාමාන්‍ය දෙයක් වන අතර, එල්ටීටීඊ ව්‍යාපාරය තුළ කාන්තාවන් සිටීම සහ ප්‍රජා සහයෝගය අවශ්‍ය වීම මෙයට හේතු විය.

මෙම උල්ලංඝනය කිරීමේ වලට සම්බන්ධ ආරක්ෂක අංශවලට පොලීසිය, පැරාමිලිටරි පොලීසිය, ත්‍රස්ත මර්දන ඒකක, නාවික හමුදාව, යුද හමුදාව සහ බුද්ධි අංශ ඇතුළත් වන අතර මෙම උල්ලංඝනය කිරීමේ වලට රජයට පක්ෂපාතී දමෙල පැරාමිලිටරිවල සහාය ලැබුණේය.¹⁴ අපරාධකරුවන් බොහෝ දුරට පැමිණියේ බහුතර සිංහල ප්‍රජාවෙනි.

පශ්චාත් යුධ සමය

එල්ටීටීඊයට සම්බන්ධ යැයි සැලකෙන සියලුම වයස්වල සහ ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙපාර්ශ්වයේම දමෙල ජාතිකයන්ට එරෙහිව ආරක්ෂක අංශ වසින් පුළුල් ලෙස ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වය සිදු කිරීම පිළිබඳ දිගින් දිගටම වෛද්‍යා එල්ල වමෝත් පවතී.¹⁵ මෙය සාමාන්‍යයෙන් සිදු වූයේ තීන්ට්ටර්ගේ රඳවා තබා ගැනීමේදී සහ ශ්‍රී ලංකාවේ උතුරු හා නැගෙනහිර දමෙල ජනතාව ඉලක්ක කර ගනිමින් පවතින ව්‍යුහාත්මක ප්‍රචණ්ඩත්වය සහ ක්‍රමානුකූලව ඉලක්ක කර ගැනීමේ සන්දර්භය තුළ ය.¹⁶ මෑත වසරවලදී, CRSV හි වින්දිතයන්/දිවි ගලවා ගත් අය අතරට තම දේශපාලන සහ මානව හිමිකම් වනුවෙන් ක්‍රියා කරන මිලිහ පරම්පරාවේ දමෙල තරුණයින් ද ඇතුළත් වී ඇත.¹⁷

ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ ව්‍යවහාරය (OISL) සිරගතව සිටින අයට සහ අවතැන් කඳවුරුවල සහ පුනරුත්ථාපන කඳවුරුවල¹⁸ සිටින අයට ආරක්ෂක හමුදා වසින් කරන ලද CRSV පිළිබඳ කම්පන සහගත වෛද්‍යා පිළිබඳව විස්තර කර ඇත. ඇතැම් වට වසර ගණනාවක් තිස්සේ ලිංගික වහල් සේවයේ යදවීමේ අරමුණින් හමුදා කඳවුරු තුළ කාන්තාවන් රඳවා තබා ඇති අවස්ථා ද වාර්තා වේ.¹⁹

CRSV හි ලේඛනගත ආකාරවලට සිරකරුවන්ගේ ලිංගික අවයව හෝ පියයුරු සිරව වලින් පුළුස්සා දැමීම, ලිංගික දර්ශන වෘත්තීය ඇඹරීම, පියයුරු සහ නට්ටම් සිරවීමට හෝ සපා කෑම, බලහත්කාරයෙන් ස්වයංචිත දහය, මුඛ සංසර්ගය කිරීමට බල කිරීම, ලිංගික අවයව වලට මිරිස් කුඩු ඉසීම, ලාව්ච්චලට තද කිරීමෙන් ලිංගික අවයව තලා දැමීම, කටු කම්බි වැනි දෑ භාවිතා කර මුඛ, යෞනි සහ ගුද දූෂණය සහ සමූහ දූෂණය කිරීම ඇතුළත් වේ.²⁰

පරිමාණ

පශ්චාත් යුධ ශාස්ත්‍රීය අධ්යයනයකින් පතේ යන්තරේ ශ්රී ලංකාවේ ජනගහනයෙන් ආසන්න වශයෙන් සියයට 13 ක් යුද්ධයේදී පුද්ගලිකව ලිංගික අන්වර්ථවලට ලක්ව ඇති බවයි.²¹ 1998 දී එක්සත් රාජධානියේ වෛද්‍ය වෘත්තීයයකුවන එම්. ජෝල් කළ පර්යේෂණයකට අනුව, ශ්රී ලාංකික පිරිමින් 184 දෙනෙකුගේ වෛද්‍ය නීති වාර්තා සමාලෝචනය කිරීමේදී රඳවා තබා ගැනීමේදී ලිංගිකව උල්ලංඝනය ලක් වූ පිරිමි සරණාගතයින් අතර CRSV ව්යාප්තිය සියයට 21ක් බව සොයා ගන්නා ලදී.²² එක්සත් රාජධානිය පදනම් කරගත් වධහිංසාවෙන් දිවු ගලවා ගැනීමේ ජාලයක් වන Freedom from Torture, පිරිමින්ට සහ කාන්තාවන්ට එරෙහිව භාවිතා කරන ලිංගික ප්රචණ්ඩත්වය පිළිබඳව තීරණයන් වාර්තා කරයි. 2015 දී ශ්රී ලංකාවේ ගනුදෙනුකරුවන්ගෙන් සියයට 39ක් ලිංගික දූෂණයට සහ සියයට 71ක් ලිංගික වධ හිංසාවලට ලක් වූ බව ඔවුන් සොයා ගත්හ. CRSV අනුපාත නැවතත් ඔවුන්ගේ 2019 වාර්තාවේ සටහන් කර ඇත.²³ 2013 හි හියුමන් රයිට්ස් වොච් සංවිධානය විසින් කාන්තාවන් 41ක්, පිරිමින් 27ක් සහ පිරිමි ළමයින් තිදෙනෙකු ලිංගික හිංසනයට ලක් වූ බව විස්තර කරන ලද වාර්තාවක් ප්රකාශයට පත් කරන ලදී.²⁴ ITJP විසින් CRSV හි දිවු ගලවා ගත් පිරිමින් 121 දෙනෙකුගේ සාක්ෂි මත පදනම්ව 2018 දී වාර්තාවක් ප්රකාශයට පත් කරන ලද අතර ප්රධාන වශයෙන් පිරිමි වන්දිනයින් සමඟ සම්මුඛ සාකච්ඡා දිගටම කරගෙන යයි.²⁵ 2013 දී, එක්සත් ජාතීන්ගේ අධ්යයනයක් වාර්තා කළේ, සමීක්ෂණයට ලක් කළ ශ්රී ලාංකික පිරිමින්ගෙන් සියයට 14.5 ක් තමන් ස්ත්‍රීයන් දූෂණය කර ඇති බව (මයෙට ඔවුන්ගේ භාර්යාවන් ද ඇතුළුව) ප්රකාශ කළ බවයි.²⁶ මෙය එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්රකාශය ගැනීමත් කරයි, එනම් “ලිංගික ප්රචණ්ඩත්වයේ “සිදුවීම හුදකලා ක්රියාවන් නොව [ශ්රී ලංකාවේ] වෛතනාත්මක ප්රතිපත්තියක කොටසකි.”²⁷

දේශීය නීතිය

1995 දී සංශෝධිත දණ්ඩ නීති සංග්රහයේ ශ්රී ලංකාවේ ස්ත්‍රී දූෂණ සහ ලිංගික ප්රචණ්ඩත්වයට එරෙහි වඩාත්ම වැදගත් නීතිමය ආරක්ෂාව අඩංගු වන අතර, සාක්ෂි ආඥාපනත සහ අපරාධ නඩු විධාන සංග්රහය සමඟ ස්ත්‍රී දූෂණ වරදට එරෙහිව නඩු පැවරීම සඳහා වූ ක්රියා පටිපාටිය සහ සාක්ෂි නීති රීති සපයයි. ආණ්ඩුකර්ම ව්යවස්ථාමය ආරක්ෂාව, විගණනයෙන්ම වධහිංසා පැමිණවීම නහනම් කිරීම සහ 11 වැනි ව්යවස්ථාව යටතේ ඇති සියලුම ආකාරයේ අමානුෂික හෝ අවමන් සහගත සැලකීම සහ දඩුවම්, ස්ත්‍රී දූෂණය වධහිංසාව ලෙස පිළිගැනෙන විධිමත් නිවැරදි මාධ්යයක් ද සපයයි.²⁸

දණ්ඩ නීති සංග්රහයේ 363 වගන්තිය යටතේ ස්ත්‍රී දූෂණය නිරවචනය කර ඇති අතර සන්නද්ධ ගැටුම්වලින් පීඩාවට පත් වූවන් ඇතුළුව දූෂණයට ගොදුරු වූවන්/දිවු ගලවා ගත් සියලුම දෙනාට අදාළ වේ.²⁹ ශ්රී ලංකාව තුළ CRSV පිළිබඳ නිවැරදි තීරණයන් තිරවචනයක් හෝ පිළිගැනීමක් හෝ අපරාධය පිළිබඳ ජාත්යන්තර නිරවචනය පිළිබඳ නීතියේ කිසිදු සඳහනක් නොමැත. දණ්ඩ නීති සංග්රහය යටතේ ස්ත්‍රී දූෂණය යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ ස්ත්‍රීයන්ගේ අවසරයකින් තොරව පුරුෂයකු විසින් බලහත්කාරයෙන් ලිංගික සංසර්ගයේ යෙදීම/ ඇතුළු කිරීමයි.³⁰ කාන්තාව වයස අවුරුදු 16ට අඩු (ව්යවස්ථාපිත ස්ත්‍රී දූෂණය), නොසන්සුන් මතසක ඇති

අවස්ථාවන්හිදී, එසේත් නැතිනම් අපරාධකරු හෝ වෙනත් පුද්ගලයකු විසින් ඇයට ලබා දුන් මත්ද්රව්ය හෝ මත්පැන් නිසා ඇති වූ මත්වීමකදී, ස්ත්රීය අපරාධකරු තම ස්වාමිපුරුෂයා යැයි විශ්වාස කරන තැන හෝ බලහත්කාරයෙන්, තර්ජනවලින්, බිය ගන්වීමේවලින්, තුවාලවලට සහ/හෝ මරණයට බියෙන් ඇයගේ කැමැත්ත ලබා ගන්නා තැන, තැන්වල් ඇය නීති වාරණයට ලක්වූවා නොවන ස්ථාන අතරතුර කැමැත්ත පිළිබඳ ප්රශ්නය වැදගත් තොරතුරු බව සලකනු ලැබේ.³¹

ස්ත්රී දූෂණය පිළිබඳ නිරවද්‍යතාවයේ සංගණ්‍ය සිදු කලින්ද, ඒවා ප්රමාණවත් තොරතුරු ලෙස සැලකේ.³² සමලිංගික සම්මුති සබඳතා අපරාධයක් බවට පත් කර ඇති අතර, එය පිරිමි වාක්දානියන් විසින් හළේදරව් ක්රීමට බාධාවක් ලෙස ක්රියා කරන අතර ස්ත්රී සමලිංගික, පුරුෂ සමලිංගික, ද්විලිංගික, සංකරාත්මක ලිංගික සහ අන්තර් ලිංගික (LGBTI) පුද්ගලයින්ට හිංසා පීඩා ක්රීමට අවස්ථා ලබා දේ. ඒ හා සමානව, ව්යවස්ථාපිත දූෂණ තහනම් ක්රීම අදාළ වන්නේ ගැහැණු ළමයින්ට මිස පිරිමි ළමයින්ට නොවේ.³³

2013 දී එක්සත් ජාතීන්ගේ අධ්යයනයකින් හළේ වූයේ ස්ත්රී දූෂණ සිදු කළ පිරිමින්ගෙන් සියයට 96.5 ක් ඔවුන්ගේ ක්රියාවන් සඳහා අත්අඩංගුවට ගෙන හෝ සිරගත කර නොමැති බවයි.³⁴ තවද උසාවියට පැමිණි වාට පවා, නිදන්ගත ප්රමාදයන්, වදේය-නීත්යානුකූල සාක්ෂි සටහන් ක්රීමේ අසාර්ථකත්වය සහ SGBV හි වාක්දානියන් සඳහා සහාය නොමැතිකම නිබේ.³⁵

ඊට ප්රමුඛ උදාහරණ ලෙස, යෂෝගලිංගමේ වාචනා විසින් ගෙන එන ලද මූලික අයින්වාසිකම තවදුරටත් ඇතුළත් වන අතර ඇය පොලිස් රුදවුම් භාරයේ දී වධහිංසාවට ලක්වී දූෂණයට ලක් වූ නමුත්-වත්දී ගවෙන ලෙස අධිකරණය නියෝග කළ ද දූෂකයන්ට කිසි දිනකෙ තවදුරටත් නොමැතිවූණි.³⁶ 2010 වසරේ විශ්වමධු ප්රදේශයේදී දමෙළ කාන්තාවක් සොල්දාදුවන් සිව් දෙනෙකු විසින් සමූහ දූෂණයට ලක් කළ අතර, 2015 වසරේදී ඔවුන් වරදකරු බවට පත් වූ නමුත් අභියාචනය මත එම සොල්දාදුවන් නිදොස් කොට නිදහස් කරන ලද අතර වාක්දානියාට රටින් පලා යාමට ද සිදු විය.

වන කොටස: නවෝත්පාදන, අවස්ථා සහ අභියෝග

බදේම ක්රමලේඛන ප්රවේශය

ITJP සහ SAST වාක්දානියන් සමඟ සම්බන්ධ වීම සඳහා දයොකාරයකින් ප්රවේග වේ. ITJP නීතිමය ලියකියවිලි ව්යාපෘතියක් ක්රියාත්මක කරන අතර SAST මනෝ සමාජීය ආධාරක ව්යාපෘතියක් ක්රියාත්මක කරයි. වාක්දානියන්ට/දිවි ගලවා ගත් පුද්ගලයින්ට ඔවුන්ගේ ප්රකාශ සටහන් කර ගැනීමට සහය වීම සඳහා මෙම වැඩසටහන් දකෙ හිතාමතාම වෙන් කර ඇති අතර එමගින් අනාගත කිසිදු නීතිමය ක්රියාවලියකදී අප සාක්ෂිකරුවන්ට “ප්රතිලාභ” ලබා දෙන සහ “සාක්ෂි දූෂණය කරන” බවට වේදනා ක්රීමට ITJP විවෘත තොරතුරු. කසෙවේ වනෙන්, මානව හිමිකම් නීතිය මගින් මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීමේවලට ලක්වන පුද්ගලයින්ට මනෝ සමාජීය ප්රතිකාර සහ අනෙකුත් සහන ක්රියාමාර්ග සඳහා ඇති අයින්ය පිළිගනී.³⁷

පහත වගුව වාක්දානියන් සමඟ සිදුකළ වැඩසටහන් දකෙහේ අනුපූරක සම්බන්ධතාවය සාරාංශ කරයි. ප්රායෝගිකව, ITJP හට සහය අවශ්ය සෑම වාක්දානියකුගෙන්ම/දිවි ගලවා ගත් අයගෙන්ම සවිස්තරාත්මක සාක්ෂි ප්රකාශ ලබා ගත නොහැක, එබැවින් පුද්ගලයකුට SAST වැඩසටහනට ඇතුළු විය හැකි අතර කිසි විටකෙත් සම්පූර්ණ ප්රකාශයක් ලබා නොදීමට හෝ පළමුව ප්රකාශයක් ලබා දී පසුව SAST වැඩසටහනට සම්බන්ධ විය හැකිය.

නීතිමය වගවීම - ITJP	මනෝ සමාජීය සුව කිරීම - SAST
සාක්ෂිකරුවන් හඳුනා ගැනීම සාමාන්‍යයෙන් එක්සත් ජාතීන්ගේ පුහුණුව ලත් ස්වාධීන විමර්ශකයින් විසින් ප්‍රකාශ ලබා ගැනීම. මෙම ක්‍රියාවලිය සඳහා සාමාන්‍යයෙන් ස්වාධීන වෛද්‍ය-නීති වාර්තා සහ උපකාරක ලියකියවිලි මගින් සහාය දක්වනු ලැබේ	කාර්ය මණ්ඩලය විසින් ආරක්ෂක පිරික්සීම සහ කණ්ඩායම් උපදේශනය, විකිත්සක කලාව, ඉංග්‍රීසි සහ චිත්‍ර පත්ති, දිවා ආහාරය සහ ගමන් වියදම් සඳහා ප්‍රේරණය කිරීම. ³⁸
සාක්ෂිකරුවන්ගේ ආරක්ෂාව සමඟ සහාය (මනෝ සමාජීය ව්‍යාපෘතිය වෙත යොමු කිරීම, සරණාගත සහාය, ශ්‍රී ලංකාවේ පවුලට ඇති තර්ජන සම්බන්ධයෙන් උපදෙස්)	ගාර්ථික ආධාර: ඇඳුම්, ආහාර, වෛද්‍ය, නිවාස, සහ වෙනත් සමාජ සේවා යොමු කිරීම්, ඉංග්‍රීසි භාෂාව සඳහා උදව්
තඩු පවරන්නන් ඇතුළු තුන්වන පාර්ශ්වයක් සමඟ සාක්ෂි බෙදා ගැනීමට කැමැත්ත දැක්වීම; එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය හෝ වෙනත් අය හමුවීමට ඇති කැමැත්ත දැක්වීම	අවමංගල්‍ය කටයුතු, ශෝක සිදුවීම්, සැමරුම්, යන අඛණ්ඩ අරබුදකාරී කටයුතු සඳහා සහාය වීම, පවුල් තැවන එක්වීමට සහාය වීම; ශ්‍රී ලංකාවේ සිටින පවුලේ සාමාජිකයන් ඇතුළුව සමස්තයක් වශයෙන් පවුලට සහයෝගය දැක්වීම
සාක්ෂිකරුවන් විමර්ශකයින්ට ඔවුන්ගේ සාක්ෂිය ලබා දීම හෝ නීරණ ගන්නන් සමඟ සාජුව පෙනී සිටියි	තනි පුද්ගල සහ කණ්ඩායම් උපදේශන සඳහා සාක්ෂිකරුවන්ගේ සහභාගීත්වය කණ්ඩායම් සමාජ සිදුවීම් වලට සහභාගී වීම

විස්තීර්ණ මනෝ සමාජීය සහාය ලබා දීම ලෝබනගත කිරීමේ ව්‍යාපෘතියට අත්‍යවශ්‍ය සහායකයක් වන අතර තනි එය පුද්ගල වින්දිතයින්ගේ ගෞරවය හා මානසික හානිවලට (ගාර්ථික, මානසික සහ අන්‍යයන්‍යාවයන් හැඟීමට) මනෝ සමාජීය (සමාජ සාධාරණත්වයේ හැඟීම සහ අධිකාරිය කෙරෙහි විශ්වාසය පාවාදීම). ව්‍යසුම් සවේම සඳහා සාක්ෂිකරුවන් ආරක්ෂා කිරීම අත්‍යවශ්‍ය අංගයකි. CRSV හි ගොදුරු වූවන්/දිවි ගලවා ගත් අය බොහෝ විට ඇඳුම් මාරු නොකර, ගිනි ජාකට හෝ දත් බුරුසු නොමැතිව බඩගින්නේ පැමිණෙන අතර සමහර විට රුසුවීමට සහභාගී වීමට සපත්තු ණයට ගැනීමට පවා සිදු වන බව සඳහන් කිරීම වටී. මෙම තත්ත්වයන් තුළ ඔවුන්ගේ ක්ෂණික භෞතික අවශ්‍යතාවලට ව්‍යසුම් ලබා නොදී වගවීම පිළිබඳ ඔවුන්ගේ අදහස් වීම සීමිත හා ස්‍යජනක ය.³⁹

එක් රටක අවධානය

එක්සත් රාජධානියේ බොහෝ වඩා හිංසා පුනරුත්ථාපන සේවා කණ්ඩායම් වශයෙන් සිටින වාච්ච පසුබිමවල වින්දිතයන්/දිවි ගලවා ගත් අයව ඒකාබද්ධ කරයි. කසෙව් වනෙන්, ITJP හි ව්‍යාපෘතිය, එක් රටකින් පමණක් වින්දිතයන්/දිවි ගලවා ගත් අය සඳහා විශේෂීකරණය වී ඇති අතර, ඔවුන්ගේ වාර්ගික අන්‍යතාවය නිසා කුරිරු ලෙස ඉලක්ක කර ඇති පුද්ගලයින් සඳහා ප්රයෝජනවත් සමජාතීයතාවයක් සපයයි. හුදකලා වී ඇති සිරිකඳවුරකින් හුදකලා වූ, ආදරණීයයන්ගෙන් වෙන් කරන ලද, ඔවුන් සියලු දෙනාම එකම භාෂාවක් කතා කරන සහ එකම සංස්කෘතියකින් පැමිණි කණ්ඩායමකට තැවන එක් කිරීම අතිමහත් විපාකයකි. SAST වාර්ෂික කණ්ඩායම් ගෝක සිදුවීම් සමනය කිරීම සඳහා එතරම් බලවත් වී ඇත්තේ එබැවිනි. ඒ හා සමානව, පිටුවහලුව සිටීමේ හැඟීමක් යථා තත්ත්වයට පත් කිරීමේදී එවැනි සිදුවීම් සැමරීමට හේතු වේ.⁴⁰ සමූහ සිදුවීම් (කාව්ය, චිත්ර, ගායනය, ඉටිපන්දම් දැල්වීම් සහ ස්වයංසිද්ධ සාක්ෂි ඇතුළත්) යුද්ධයෙන් වීපනට පත් වූවන්ට/දිවි ගලවා ගත් අයට සාක්ෂි දැරීම සඳහා ප්රබල සංවාන සංසදයකි. දමෙල ජාතික පුෂ්පය වනුවට සුප්රි වලෙදසැල් හි ඇති රෝස මල් සහ පොල් තේල් පහත් වනුවට තේ පහත් දැල්වීම වැනි ග්රී ලංකාවේ වාරිතර අනුවර්තනය කර ගනෙ ඇත. ගෝකී අවස්ථාවන්ට ප්රරතිවාර සංවිධානය කිරීමේදී මෙම

වාරිත් රාත්‍රිකුල ප්රවේශයන් වැදගත් වේ.⁴¹ “සැමදුම සහ ගණේක සිදුවීම සැමරීමෙන් අප සහ අපගේ ආදරණීයයන් අමතක නොවන බව මට හැඟෙන අතර මට නැවත ග්රී ලංකාවේ මතකයන් සිහියට එන අතර, මම තවමත් මගේ පවුලේ අය සමඟ මගේ රටේ සිටින බව දැනේ,” යනුවෙන් දිවි ගලවා ගත් අයකේ පැවසීය.

“විශේෂයෙන් අපි අපේ පවුලෙන් සහ රටෙන් ඇත්ව සිටින වට සහ දුෂ්කර තත්වයක සිටින වට,” මම සිදුවීම ඇත්තෙන්ම අපට සැනසිලි දායකයී, යැයි තවත් කතෙකේ පැවසීය. මගේ විශේෂයෙන්ම සත්ය වන්නේ බලහත්කාරයන් අනුදුගන් කිරීමට ලක්වූවන් සමබන්ධයෙන් වන අතර එහිදී එම වානදිනියා/දිවි ගලවා ගත් තැනැත්තා පවසන පරිදි, “අනුදුගන් වූවන්ට ජීවන අතර ස්ථානයක් අහිමි වන අතර මළවුන් අතරින්ද ප්රතික්ෂේප කරනු ලැබේ.”⁴²

කලින් තමන් සමාජ රැස්වීමේ වලින් බැහැර කර ඇති බව වානදිනියා/දිවි ගලවා ගත් අය විසින්ම විස්තර කරන නිසා බලපෑම ද බලවත් ය: “ලිංගික ප්රවණ්ඩත්වයේ ප්රතිඵලයක් ලෙස පවුල් වනේ වේ. අපි ලිංගික ප්රවණ්ඩත්වය අත්විඳින වට, අපව සමාජයෙන් කොන් කරනු ලබන අතර, අප යම් කාර්යයකට හෝ උත්සවයකට සහභාගී වුවද, අපව කොන් කරනු ලබන අතර, අනෙක් අය අප සමඟ කතා කිරීමට පසුබට වනේ.”⁴³

දිවි ගලවා ගත් කාර්ය මණ්ඩලය

SAST විසින් මෑත කාලීන සරණාගතයින් වන වානදිනියන්/ දිවි ගලවා ගත් අය එනම් වාරිගික වශයෙන් ද්රවිඩ ජාතිකයින් මනෝ සමාජීය ආධාර වැඩසටහන ක්රියාත්මක කිරීම සඳහා සේවයේ යොදවයි. ඔවුන්ගෙන් කිහිප දෙනෙකුට ඔවුන් සේවය කරන කණ්ඩායමට සමාන උල්ලංඝනයන් අත්විඳ ඇත. දෙදෙනෙකු ගැටුම ඇති වූ ප්රදේශවල උපදේශන කටයුතුවල නිරත වූ අතර අනෙක් අය යුද කලාපයේ වනේ ආධාර වැඩසටහනවල සේවය කළ නිසා වානදිනියන්/ දිවි ගලවා ගත් අය ඔවුන්ව විශ්වාස කරන්නේ ස්ථාපිත බියස්පෛරාවේ සාමාජිකයන් නොවන ආකාරයටය.

ITJP විසින් දමෙල උපදේශන කාර්ය මණ්ඩලයට එක්සත් රාජධානිය පදනම කරගත් වෘත්තීය කම්පන සහ කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා සනිපතා අධීක්ෂණ සහාය සපයන මනෝ සමාජීය විශේෂඥයකු ලබා දී ඇත, ඔවුන් විශාල කම්පනයකට මුහුණ දමේන් සිටින අතර වෘත්තීය කණ්ඩායමක් ලෙස බණ්ඩනය නොවීම සඳහා තවත් බොහෝ මනෝවිද්යාත්මක සහ ආයතනික සහාය අවශ්ය වී ඇත. බොහෝ අවස්ථාවලදී, ව්යාපෘතියේ ප්රතිලාභීන් කාර්ය මණ්ඩලය බදේමට, ඔවුන්ව හැසිරවීමට සහ එකිනෙකට එරෙහිව කටයුතු කිරීමට, ඔවුන් කෙරෙහි ඔවුන්ගේ කෝපය පටි කිරීමට උත්සාහ කර ඇත, හරස් මායාමි—සහ බොහෝ විට රාත්රියේ සහ දිවා කාලයේ සෑම විටම ඔවුන්ව අමතන අතර ඔවුන්ගේ වරදකාරී හැඟීම හෝ සහජ දුර්වලතා මත ක්රීඩා කරයි. මීට අමතරව, කාර්ය මණ්ඩලයට ග්රී ලංකාවේ සහ එක්සත් රාජධානියේ ගැටලු ආරක්ෂා කිරීම සමබන්ධයෙන් විවිධ සංස්කෘතික උපකල්පන සහ නීතිමය අවශ්යතාවලට හසු විය හැකිය-උදාහරණයක් ලෙස, ගෘහස්ථ අපයෝජන, ජාවාරම සහ සියදිවි නසාගැනීම පිළිබඳ වාරිතා කිරීම සමබන්ධයෙන් ඔවුන්ගේ වගකීම. තවද, ගැටුම හේතුවෙන් අධ්යාපන අවස්ථා අහිමි වූ සරණාගතයින් ලෙස, කාර්ය මණ්ඩලයට වෘත්තීය සංවර්ධනය සඳහා අමතර සහාය අවශ්ය වේ.

එක් රටක් පිළිබඳ හිතාමතා විශේෂීකරණය කිරීමෙන් කාර්ය මණ්ඩලයට ඔවුන්ගේ රටේ සේවයේ නියුතු වානදිනියන්/දිවි ගලවා ගත් අය සංස්කෘතික සුක්ෂ්මතාවයන් වන වඩා හොඳින් සැරිසැරීමට හැකියාව ලබා දෙයි.⁴⁴ මානිසුන් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා සැලසුණු සන්නිවේදන ක්රියාවලීන් පවතින ග්රී ලංකාව වැනි පීඩාකාරී දේශපාලන පරිසරයක් තුළ, විශේෂයෙන්ම CRSV, උල්ලංඝනය කිරීමේ ලේඛනගත කිරීමේ සංකීර්ණතා ඔවුන් තේරුම ගනී. විශේෂයෙන් මම සන්දර්භය තුළ සංවේදී මාතෘකා සාකච්ඡා කිරීමේ අතාරක්ෂිත ස්වභාවය නිසා මේවා පැන නගී, මන්ද ද්රවිඩ සමාජය බොහෝ විට වානදිනියාට දොස් පවරන බැවිනි: “ස්ත්රී දුෂණයට ගොදුරු වූවන් අපරාධකරුවන් සමඟ සමානව වැරදිකරුවන් වන අතර අපරාධය සිදු කිරීමට දායක වූ බවට සාමාන්ය ජනතාව අතර ආකල්පයක් ඇත, ස්ත්රී දුෂණයට ගොදුරු වීමට ඔවුන්ගේ හැසිරීම තුළින් කාන්තාවන් සමානව වගකිව යුතු යැයි යෝජනා කරයි.”⁴⁵

දමෙල සහයක කාර්ය මණ්ඩලය පිටුවහල්ව සිටීමේ සන්දර්භය පවුල තුළ ප්රතික්ෂේප වීමේ සහ CRSV මගින් ඇති කරන සියලු ලැජ්ජාවන් සහ අපකීර්තීන් වැනි ඇදහිය නොහැකි තරමේ සංවේදී සහ සංකීර්ණ ගෘහස්ථ ගැටලු ඉවත් කිරීමට සමත් වන අතර, එය ද්රවිඩ නොවන අයට මග හැරනු ඇත. නිදසුනක් වශයෙන්, පවුලක කීර්ති නාමය ආරක්ෂා කිරීමට ඇති කැමැත්ත නිසා වාදනීයයන්හි සිටින තරුණ පිරිමි CRSV වෑන්දිතයින්/දිවි ගලවා ගත් අය එක්සත් රාජධානියේ වසෙන ඥාතීන්ගෙන් ඇති වූ අපවාදාත්මක සැලකීම හළේ කීර්මට සනි කිහිපයක් ගත වී ඇත. එක් අවස්ථාවකදී, තරුණයකු එක්සත් රාජධානියට පැමිණීම සඳහා දකෙකින් බර කිලෝග්රෑම් 10ක් අඩුවී ඇත්තේ ඔහුගේ මාමාගේ බිරිඳ ඔහුට ආහාර ලබා නොදුන් නිසා (හෝ ඔහුගේ කාමරය උණුසුම් නොකළ නිසා) ඔහු අවසානයේ සිහිසුන් වීමට පෙර, ගිලන් රථයක් කැඳවීමට සිදු විය; ඔවුන්ගේ නිවසට ගිලන් රථයක් පැමිණීමේ ලැජ්ජාව නිසා නිවස තුළ යම් කැලඹීමක් ඇති විය. බිරියට පිරිමි ළමයා තම නිවසේ තබා ගැනීමට අවශ්‍ය නොවූ අතර, එක්සත් රාජධානියට පැමිණීම සඳහා තම පවුලේ මුදල් ස්වාමිපුරුෂයා වීසින් ණයට ලබා දී ඇති අතර, අවසානයේ ඔහු සරණාගතභාවය ලබා ගත් විට එම මුදල් ආපසු ගවේමට අපොහොසත් වනු ඇතැයි සිතා ඔහුට යත්තට ඉඩ නොදුණේ. ITJP හි ද්රවිඩ කාර්ය මණ්ඩලය පවුලේ අය බැලීමට ගියේ ඔවුන් එක්සත් රාජධානියේ සිටියද, පුළුල් ප්රජාවක් බලා සිටින බව මෘදු ලෙස මතක් කර දීමට ය.

පැවැත්ම සඳහා වූ උපකරණ

මීට අමතරව, පැවැත්ම සඳහා වන උපාය මාර්ග රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන වීසින් භාවිතා කරනු ලැබේ. ගැටුම් පවතින ප්රදේශවල රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන උල්ලංඝනයන් ලේඛන ගත කිරීමේවලට වඩා වැඩි යමක් කිරීම අනතුරුදායක ය; තවත් ඉදිරියට ගොස් අපරාධකරුවන් (සමහර විට හොඳින් දන්නා අය විය හැක) හඳුනා ගැනීම සහ ඊටත් වඩා ජ්යෙෂ්ඨ අණ දෙන නිලධාරීන් හඳුනා ගැනීම අවදානම් ය. ශ්රී ලංකාවේ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන කාර්ය මණ්ඩලය පවසන්නේ ආරක්ෂක අංශ සහ ඔත්තුකරුවන්ට ඇති බිය නිසා CRSV හෝ වෙනත් බරපතල උල්ලංඝනයක් ලේඛනගත කිරීමට ගමකට නොයන බවයි. ශ්රී ලංකාවේ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන ජීවනෝපාය ආධාර හරහා දිවි ගලවා ගත් අය සමඟ දිගුකාලීන සබඳතාවක් ගොඩනගා ගැනීමටත්, සාපේක්ෂ ආරක්ෂිත කාල පරිච්ඡේදවලදී එය ප්රවේශමේ සහගත ලෙස ලේඛන කටයුතු සිදුකිරීම සඳහා ආවරණයක් ලෙස භාවිත කිරීමටත් කැමැත්තක් දක්වයි. ශ්රී ලංකාවේ තැහැනෙහිර ප්රදේශයේ හවුල්කාර සංවිධාන වාර්තා කරන්නේ දැනට ගමේවලට ගොස් දැනට පවතින සාක්ෂි එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය සමඟ බඳවා ගැනීමට කැමැත්ත ඉල්ලා සිටීම ඉතා භයානක බවයි. මූලික මතයේවිදියාත්මක උපදේශන ලබා දීම පවා විටකෙ අනතුරුදායක විය හැක්කේ බලධාරීන් (උල්ලංඝනවලට හවුල් වන) එය “අතීතය හැරීමක්” ලෙස සලකන අතර මිනිසුන්ට “ඉදිරියට යාමට” ඉඩ නොදෙන බව සැලකන බව නිසායි. ඒ හා සමානව, පිටුවහල්ව සිටින විට, ITJP/SAST වීසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන මතයේ සමාජීය ව්යාපෘතිය ඉගැන්වීම් භාෂා පත්ති පිරිනැමීම මගින් ආරම්භ කරන ලදී, මක්නිසාද යත්, ඔවුන් සඳහා පවතින අවශ්‍යතාවයට අමතරව, දිවි ගලවා ගත් අය ඔවුන්ගේ මතයේ සමාජීය සහය ලබා ගැනීමට ප්රතිවිරුද්ධව, ඔවුන්ගේ පවුලේ සාමාජිකයන් සමඟ බඳවා ගැනීම පිළිගත හැකි ආබ්යානයක් විය. අධ්යාපනය සංස්කෘතික වශයෙන් ඉතා ඉහළ අගයක් ගන්නා අතර, එබැවින් දිවි ගලවා ගත් අයට මානසික සෞඛ්ය සේවාව වන ප්රවේශ වීම සම්බන්ධයෙන් ද්රවිඩ ප්රජාව තුළ ඇති වන සමාජ අපකීර්තිය වළක්වා ගත හැකිය.

යුක්තිය සහ වගවීම සඳහා වන ගමන් මග

ITJP හි නීතිමය ව්‍යාපෘතියේ පළමු පියවර වන්නේ ලේඛනගත කිරීම, ස්වාධීන විමර්ශකයින් සාක්ෂිකරුවන් සමඟ සම්මුඛ සාකච්ඡා කිරීම සහ ඔවුන්ගේ සාක්ෂි ලබා ගැනීම සඳහා, උල්ලංඝනය කිරීමේ හළේදරව් කිරීම ද ඇතුළත් වේ. දවෙන පියවර වන්නේ වෛද්‍ය ඵලදායී අපරාධකරුවන්ට එරෙහිව නඩු ගොඩනැගීම සඳහා සංවිධානය වී සිත් සන්දර්භය සහ සම්බන්ධක සාක්ෂි එකතු කිරීමයි. වච්චිද් අනාගත වගවීමේ මූලපරිම සඳහා සාක්ෂි සංරක්ෂණය කර ඇත. තනි තනිව දිවි ගලවා ගත් අය, ඔවුන්ගේ කැමැත්ත ඇතිව, පැමිණෙන එක්සත් ජාතීන්ගේ වගවීමේ සහ නඩු පවරන්නන් (ඔවුන්ගේ සාක්ෂි සහ පුද්ගල සංකරාන්ති යුක්ති උපදේශන සඳහා) හමුවී ඇති අතර, CRSV සඳහා සුදුසු වන්දි ගවේම සඳහා Global Survivors Fund සමඟ සාමූහිකව සංවාදයක තීරණ වී ඇත.

ITJP වසින් නඩු පැවරීමේ අරමුණු සඳහා අපරාධකරුවන් පිළිබඳ සියලුම ලේඛන භාවිතා කර ඇත, එනම්, විශ්වීය අධිකරණ බලය නඩු, ලතින් ඇමරිකාව, එක්සත් ජනපදය, සිංගප්පූරුව සහ යුරෝපයේ සිදු වූ හානි සඳහා සිවිල් හිමිකම්, මනෝමාදය සමඟ සත්‍ය පරිහානි මූලපරිම කිහිපයක් (UN පරීක්ෂණ, WGEID, CEDAW , UPR, වාර්තාකරුවන්), මාධ්‍ය සමඟ සම්බන්ධ වීම (මාධ්‍ය කථා සඳහා පරිත්‍යාගශීලීන්ගේ වාර්තා/වබේ අඩවිය බලන්න), වාර්තා දියත් කිරීම, සහ UN පාර්ශ්වීය සිදුවීම සහ සබැඳි සාකච්ඡා සංකෘතිප්තයන්.

රජයක් ලෙස CRSV පරීක්ෂණ කිරීමේ සනුරූප රාජ්‍යයක් තුළ, ITJP විමර්ශකයකු හෝ SAST උපදේශකයකු වසින් ගනු ලබන ප්‍රවේශය දිවි ගලවා ගත් පුද්ගලයාගේ මානසික සහ සමාජීය යහපැවැත්මට ගැඹුරින් බලපෑ හැකිය. බොහෝ වින්දිතයන්ට/ දිවි ගලවා ගත් අයට බොහෝ විට උසාවියේදී තමන්ට දිනියක් නොලැබෙන බවත් සහ යමකේ දිවි ගලවා ගත් කුරිරුකම් ගැන සාක්ෂි දරන එකම අවස්ථාව අපගේ ව්‍යාපෘතිය සමඟ පවත්වන ඔවුන්ගේ අන්තර්කරියාව විය හැකිය - මෙයම වන්දි ගවේමේ ක්‍රියාවලියක් විය යුතු බවයි.

වින්දිතයින්ගේ හඬ මධ්‍යගත කිරීම

වින්දිතයින්/දිවි ගලවා ගත් අය වගවීමේ උපාය මාර්ගවල කේන්ද්‍රයේ තැබීම පළමුවනේම බරපතල උල්ලංඝනයන්ට තුඩු දුන් තත්ත්වයන් ආමන්තරණය කිරීමට උපකාරී වේ.⁴⁶ කසෙට් වනෙන්, වින්දිතයින්ට CRSV විවෘතව සාකච්ඡා කිරීමට ආරක්ෂිත බවක් නොදැනීමට ඉඩ ඇත. යමකේ දැනට ගර් ලංකාව වැනි ඔවුන්ගේ ආරක්ෂාව අවදානමට ලක් වූ ස්ථානයක සිටි තම, ඔවුන්ගේ ආරක්ෂාව තහවුරු වූ පසු පමණක් ලේඛනගත කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ තීරණ වීම සුදුසු විය හැකිය. විදේශයන්හි වසෙන විපතට පත් වූවන්ගේ ගර් ලංකාවේ වසෙන පවුල්වලට සිදුවන හානිය වැළැක්වීමේ පියවර ද මෙයට ඇතුළත් වේ.

SAST/ITJP ව්‍යාපෘති කටයුතු කරන්නේ පිටුවහල්ව සිටින වින්දිතයන්/දිවි ගලවා ගත් අය සමඟ පමණි, එයින් අදහස් කරන්නේ වින්දිතයා/දිවි ගලවා ගත් අය සාමාන්‍යයෙන් පවුලේ සුවපහසුව නොමැතිව තනිව සිටීම තුළ අද්විතීය ක්‍රියාශීලීත්වයක් ඇති බවයි. වින්දිතයාට/දිවි ගලවා ගත් තැනැත්තාට සංකරමණ තත්ත්වය තුළ එහි තීරණයක් ලැබෙන තුරු ඔවුන්ගේ රුකියා සීමා කිරීමේ හේතුවෙන් ඔවුන්ට වැඩ කිරීමට අවසර නැති අතර ඔවුන්ට බොහෝ තිදහස් කාලයක් ද ඇත. මෙය හළේදරව් කිරීම සඳහා හොඳ කුණකු වන නමුත් ඔවුන්ගේ හුදකලා වීම නිසා ඔවුන්ට අමතර සහාය ලබා දීම අවශ්‍ය වේ.⁴⁷

මෙම වින්දිතයන්/දිවි ගලවා ගත් අය ධනවත් සංවර්ධිත රටක සිටින බැවින් ඔවුන් හොඳින් රුකබලා ගනු ඇතැයි පරිත්‍යාගශීලීන් සහ ගර් ලංකා සිවිල් සමාජය අතර ව්‍යාප් උපකල්පනයක් ද ඇත. ඔවුන් පිටුවහල්ව සිටින රටේ අය සමඟ වට අදහස් කරන්නේ ඔවුන් තම රටේ අනාගතය ගැන අදහස් දැක්වීමේ අයිතිය ඇති වින්දිතයින්/දිවි ගලවා ගත් අය මනේ නොව “සැබෑ” හෝ “අව්‍යාජ” වින්දිතයන්/දිවි ගලවා ගත් අය ලෙස නොසැලකෙන බවත්ය.⁴⁸ කසෙට් වනෙන්, ගර් ලංකාවට ප්‍රවේශය නොමැති විට (UN PoE, OISL, O/SLAP) ජාත්‍යන්තර වගවීමේ ක්‍රියාවලීන් සඳහා වින්දිතයන්/දිවි ගලවා ගත් අය අවශ්‍ය වූ විට, තැවතත් එම වින්දිතයන්/ දිවි ගලවා ගත් කණ්ඩායමම නිරෝගු ලැබේ.

ජාත්‍යන්තර වශයෙන්, පිටුවහල්ව සිටින පුද්ගලයින් ගේ ලංකාවේ රුදී සිටින අය සමඟ ඇති සම්බන්ධතා පිළිබඳව වැඩි අවබෝධයක් අවශ්‍ය වේ. මෙය අවුරුදු 40ක් ඩයස්පෝරාවේ හටපු අය සහ අලුතින් ආපසු අය අතර වෙනස හඳුනාගන්න නොහැකි වීමකි. පිටුවහල්ව සිටින ජනතාව සහ රට තුළ සිටින ඔවුන්ගේ ඥාතීන් අතර තිරන්තර නොරනුදු ගලා ඒම මග හැරෙන ආකාරයෙන් කතිකාව සැකසී ඇත. මෑතකාලීනව පැමිණි ඩයස්පෝරාව, විශේෂයෙන්ම CRSV හි, උල්ලංඝනය කිරීමේ පිළිබඳ නැවුම් වාර්තා මගින් තිරන්තරයෙන් නැවත කම්පනයට පත් වේ⁴⁹. සාමූහික හිංසනයක් පැවැත්මටම නර්ජනයක් ඇති විය හැකි අතර එය කණ්ඩායම් අවදානම, සාමූහික කණ්ඩායම සහ “කල් ඉකුත්වන ජනතාවක් ඇති ලෙස සහ සඳහාම වානාග වීමේ සීමාවට පැමිණ ඇත” යන මානසිකත්වය ප්‍රවර්ධනය කරයි.”⁵⁰ එමනිසා, ඔවුන්ගේ උපන් රටේ දේශපාලනික, සමාජීය සහ ආර්ථික වශයෙන් සිදුවන දේ පිටුවහල්ව සිටින වානාගයන්ගේ නැවත ගොඩනැගීමේ හැකියාව වෙත බලපායි. විදේශයන්හි වානාගයන්ගේ/ දිවි ගලවා ගත් අයගේ ගේ ලංකාව තුළ සිටින පවුලේ සාමාජිකයන්ට නර්ජනයක් හෝ හානියක් සිදු වූ විට, එම වානාගයන්/ දිවි ගලවා ගත් අයගේ මානසික සෞඛ්‍යයට ක්ෂණික බලපෑමක් ඇති වන බව අපි දකිමු. මේ හේතුව නිසාම මෙම ව්‍යාපාරික සමහර විට ගේ ලංකාවේ සිටින ඔවුන්ගේ පවුල්වලට ප්‍රශ්නය වියදීම සඳහා මූල්‍ය ආධාර ලෙස ආධාර ලබා දී ඇත, මන්ද එවැනි සහයෝගයක් නොමැතිව විදේශගත වානාගයන්/දිවි ගලවා ගත් තැනැත්තාට ඉදිරියට යා නොහැකි බව අපි දන්නා බැවිනි. නිදසුනක් වශයෙන්, පිටුවහල්ව සිටින වානාගයන්ගේ/දිවි ගලවා ගත් අයගේ සහයෝගයක් ගේ ලංකාව තුළ අත්අඩංගුවට ගත් විට, ITJP ඔවුන්ගේ පවුල සඳහා නීති ගාස්තු හෝ ජීවනෝපාය ආධාර හෝ වෙනත් අවස්ථාවල අවමංගල්‍ය වියදම් ලබාදීමෙන් සහාය වේ.

ස්වාධීන දමෙළ නොවන ජාත්‍යන්තර වාමර්ශකයින් මෙම කාර්යයට සම්බන්ධ වීම වානාගයන්/ දිවි ගලවා ගත් අය සඳහා සංකේතාත්මක සිදුවීමක් වන අතර, 2009 දී මුලතිව් වරෙළ නිරයේදී දමෙළ ජාතිකයන් ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව වසා ගත් අතරතුර දමා ඇති බව ඔවුන්ගේ බොහෝ දෙනෙකුට දැඩි ලෙස හැඟේ. ප්‍රමාද වී වුවද ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව වෙනුවෙන් සාක්ෂි දැරීමට ඔවුන් සංකේතාත්මකව වටහා ගැනීම නිසා පිටස්තරයින්ගේ මැදිහත්වීම වැදගත් වේ. දිවි ගලවා ගත් එක් පිරිමියකු පැහැදිලි කළ පරිදි, ආරක්ෂිතව හළේදරව් කිරීමේදී ඔවුන් දමෙළ සංස්කෘතියෙන් බැහැර අය ලෙස ද සලකන බවයි:

ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වය ගැන මම මූලිකව කතා කළේ වාමර්ශකයා හමුවූ අවස්ථාවේදීය. මට සිදු වූ දේ පිළිබඳ මම නොරනුදු දමෙළ ප්‍රජාව තුළ සිටින පුද්ගලයින් සමඟ බඳවා ගැනීම ගැන සිතීම මට ඉතා අපහසුය. මම මේ ආකාරයේ ලිංගික අපයෝජනයන් හළේ කළහොත් මාව දකින්නේ සහ සලකනු ලබන්නේ වෙනස් ආකාරයකටය. වාමර්ශකයා දරව්ඩ පුද්ගලයකු නොවේ. මගේ ප්‍රකාශය කිසියම් අරමුණක් සඳහා යොදා ගන්නේ නම්, එය මගේ කැමැත්ත ඇතිව පමණක් සිදු වන බවත්, මගේ නොරනුදු තිර්නාමිකව හාවිතා කරන බවත් සහතික වූ නිසා මට ඇය ඉදිරියේ වචනව කතා කිරීමට හැකි විය. ඒ නිසා මගේ අනන්‍යතාවය හළේදරව් නොවන බැවින් අතීන් දරව්ඩ මානසිකයන්ගේ මට ලැජ්ජාවක්, ගැරහීමක් ඇති වන්නේ නැහැ.

මම ක්‍රියාවලියට දමෙළ භාෂා පරිවර්තකයන්ගේ මැදිහත්වීම නොසලකා හැර ඇත. එක් උපදේශනයකදී, වානාගයන්/දිවි ගලවා ගත් අයගේ පැවසුවේ, වැඩිහිටි දමෙළ භාෂා පරිවර්තකයන් ඔහුට සම්මුඛ පරීක්ෂණයට පරෙ පසකට ගෙන ගොස් තමා මේ සියල්ල කලින් අසා ඇති බැවින් කම්පනයට පත් නොවන බවත් පැවසීම නිසා ඔහුට CRSV පිළිබඳ හළේ කිරීමට හැකි වූ බවයි. එබැවින් ඇය නර්ජනයකු ලෙස ඔහුට වචන ගිවිස ගැනීමේ සංස්කෘතික සම්මතයන් බැහැරව යාමට අවසර ලබා දී ඇත. වසර ගණනාවකට පසු, ඔහු මෙය ඔහුගේ හළේදරව් කිරීම සඳහා ප්‍රධාන සකර්ම සාධකය ලෙස කණ්ඩායම් සාකච්ඡාවකදී සඳහන් කළේය.

ජාත්‍යන්තර නීතිය හා සම්බන්ධ අපරාධ දැකීම, ප්‍රවණතා සහ උල්ලංඝනය කිරීමේ ක්‍රමානුකූල රටා තිරිකිණිය කිරීම මගින් බාහිර පුද්ගලයන් ද මටො ඉදිරි දර්ශනයක් ගෙන එයි. ITJP හි නීතිඥයින් සහ විශ්ලේෂකයින් අපරාධ ස්ථානය, උල්ලංඝනය කිරීමේ අතර සම්බන්ධය සහ උල්ලංඝනය කිරීමේ සිදු කළ ඒකකය ප්‍රති තිර්නාණය කරමින් සිටිති. බලධාරීන්ට, විශේෂයෙන්ම බලාත්මක කළ හැකි විශ්වීය අධිකරණ බල සීමාවන් ද ඇතුළුව වාමර්ශක සහ වගවීමේ යාන්ත්‍රණයන් සඳහා, විශ්වාසදායක සහ ඔප්පු කළ හැකි සාක්ෂි සැපයීම සඳහා ලේඛනගත කිරීම ඉහළම ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට අනුව සිදු කළ යුතුය. ITJP විසින් එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයට සහ බරපතල ජාත්‍යන්තර අපරාධ සඳහා වගකිව යුතු ඒකක සහ අනෙකුත් නිලධාරීන් පිළිබඳ විශ්වීය අධිකරණ බල තවු සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරන තවු පවරත්නට සන්දර්භීය සහ සම්බන්ධක සාක්ෂි යන දකෙම ලබා දී ඇත.

බහුවිධ උල්ලංඝනයන් පිළිබඳ අත්දැකීම

වින්දිතයන්/ දිවි ගලවා ගත් අය යුද්ධයෙන් පසු CRSV ඇතුළු බහුවිධ උල්ලංඝනයන්ට ගොදුරුවී ඇති බව සැලකිලිමත් වැදගත්ය. වමර්ශකයින් CRSV පමණක් ලේඛනගත කිරීමට සූදානම් නැත, නමුත් වින්දිතයාගෙන්/දිවි ගලවත් තැනැත්තාගෙන් ඔවුන්ට සිදු වූ දේ සහ හැකි සෑම වටම වගකිව යුත්තේ කවුරුන්ද යන්න වාර්තා කිරීමේ අරමුණින් ඒ අයගේ අත්දැකීම්, සිදු වූ හානිය, එය සිදු වූ සන්දර්භය සහ ප්රතිචාරයක ලේඛනගත කිරීමට කටයුතු කරයි.

යොමු මාර්ග

වින්දිතයන්/දිවි ගලවා ගත් අය හඳුනාගෙන ITJP වනෙ යොමු කරනු ලබන්නේ ස්වාධීන තීන්දුයින්, වදේයවරුන් සහ ITJP වසින් කාලයක් සමඟ වගිවාසනීය සමබන්ධතාවයක් ගොඩනගා ගෙන ඇති වනෙන් වින්දිතයින්ගේ/දිවි ගලවා ගත් අයගේ ජාලයක් හරහා ය. ලේඛන ගත කිරීමට ITJP තීන්දුයකු සමඟ සම්මුඛ සාකච්ඡාවක් ඇතුළත් වේ, එය වගිවාසනයක දමෙල පරිවර්තකයකු වසින් මහෙයවනු ලබන අතර සහ එහි ලිඛිත ප්රකාශයක් ඉංග්රීසියෙන් සටහන් කර ඇත. ස්වාධීන වදේය-තීන් වාර්තා, ග්රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභාවට සහ පොලිසියට පවුල් වසින් කරන ලද පැමිණිලි මනෙම හබයාස් කෝපස් අයදුම්පත් ඉදිරිපත් කරන වට සහ අවසාන වගයෙන් දමෙල මාධ්ය වාර්තා ඇතුළු ප්රදර්ශන ආකාරයෙන් සනාථ කරෙන තොරතුරු රැස් කරනු ලබේ.

ජාත්‍යන්තර ප්රමිතීන්ට අනුකූලව ලේඛනගත කිරීම

ITJP වසින් සම්මුඛ පරීක්ෂණ හොඳම ජාත්‍යන්තර ප්රමිතීන්ට අනුකූලව පවත්වනු ලබන අතර, “කිසිදු හානියක් නොකරන්න” යන මූලධර්මය අනුගමනය කරමින් සහ ඉහළම රහස්‍යභාවය සහ ආරක්ෂාව සහතික කරයි. සම්මුඛ පරීක්ෂණ ක්රියාවලියේදී වින්දිතයන්/ දිවි ගලවා ගත් අය නැවත කම්පනයට පත් නොකිරීමට, වචනෙ ගැනීමට සහ ක්රියාවලිය හරහා ඔවුන්ට සහාය වීමට සහ අවශ්ය වටදී, වින්දිතයාට/දිවි ගලවා ගත් තැනැත්තාට ආපසු නිවසට ගිය පසු සෑම දිනකම සම්මුඛ පරීක්ෂණයන් පසු, දමෙල හාභාව කතා කරන උපදේශකයකු ලවා පසු විපරම කිරීමට ඉතා සැලකිලිමත් වේ. එසේ වුවද, ගිණුම්වල වාර්තා වී ඇති දැඩි හිෂණය සහ මලෝචනත්වය නිසා ලේඛනගත කිරීමේ ක්රියාවලියට සමබන්ධ අය කඳුළු සලමින් සාක්ෂි රැස් කිරීමේ ක්රියාවලියේ යදෙනු අවස්ථා තිබේ. වමර්ශකයින් ඇතුළු සියලුම ITJP කාර්ය මණ්ඩලයට ද්විතියික කම්පන සඳහා සහය ලබා දීමට හැකියාව ඇති අතර සහ යම් අවස්ථාවක දී සෑම කෙනෙකුටම එය අවශ්ය බව අපගේ අත්දැකීමෙන් දනිමු. ක්ෂේත්රයේ සිටින වමර්ශකයින්ට සෑම රාත්රියකම වැඩසටහන් සමබන්ධීකාරක අමතා ඔවුන් ලේඛනගත කරන නඩුව සාකච්ඡා කිරීමට සහ මනෙ සමාජීය සහාය ලබා ගැනීමටද හැකිය.

ITJP හි ලේඛන ගත කිරීමේ කටයුතු හොඳින් සිදු කර ඇති අත්දැකීම් තුලින් වින්දිතයාට විමුක්තිය ලබා දිය හැකිය. එක් කාන්තාවක් අපට පැවසුවේ ඇය අපව මුණගැසෙන තුරු ඇස් වසාගෙන ලන්ඩනයේ එහා මහො ඇවිද ගිය බවත්, බහු රුද්වුම් ස්ථානවල වසර ගණනාවක සිදු වූ ලිංගික හා ගාර්ථික හිංසනයන් පිළිබඳ පළමුවරට විස්තර කරමින් සම්පූර්ණ ප්රකාශයක් කිරීමට හැකි වූ බවත්ය.⁵² එම ප්රකාශය ලබාදීම ඇස් බැන්දුම ගලවා නැවත පනෙම ලබාගැනීම හා සමාන බව ඇය පැවසුවාය. දින කිහිපයක ඉතා තීව්ර ක්රියාවලියක් අවසානයේ, වින්දිතයන්/ දිවි ගලවා ගත් අය ඔවුන්ගේ කතාව යමකුට පැවසීම සහනයක් බව පවසමින් දෘශ්යමාන ලස සැලලු බාවයට පත් වී ඇත. දවස අවසානයේදී සම්මුඛ පරීක්ෂණයට හාජනය වූ පුද්ගලයා වමර්ශකයා බදාගෙන සිතන කළ අවස්ථා තිබේ. සම්මුඛ පරීක්ෂණයට හාජනය වූ එක් පුද්ගලයකු පවසා ඇත්තේ එක්සත් රාජධානියේදී සිදුකළ සම්මුඛ පරීක්ෂණය සහ ප්රකාශය සටහන් කර ගැනීම තමාට ගෞරවයෙන් සලකනු ලැබූ පළමු අවස්ථාව බව ඔහුට හැඟුණු බවයි.

පරමුඛතා

ITJP හි අවධානය යොමුවී ඇත්තේ ව්‍යවස්ථාපිත වාර්තාවලට තුඩු දී ඇති ව්‍යවධානවර්ගයේ ව්‍යවස්ථාපිතව/දිවි ගලවා ගත් අයගේ ව්‍යවධාන ගිණුම සහ ගැටුම් සහ පශ්චාත් ගැටුම් උල්ලංඝනය කිරීමේ පිළිබඳ ඔවුන්ගේ අත්දැකීම් පුළුල් ලෙස ලේඛනගත කිරීම කෙරෙහි ය. මේවාට මෑතකාලීන CRSV, යම් ඒකකයක්⁵³ ව්‍යවස්ථාපිත වධහිංසා පැමිණවීම/CRSV, වධහිංසා⁵⁴ පැමිණවීම/CRSV සහ නිශ්චිත ස්ථානයකදී⁵⁵ අනුරූපයෙන් වීම මෙන්ම බලහත්කාරයෙන් අනුරූපයෙන් කිරීම වැනි වෙනත් උල්ලංඝනයන් ඇතුළත් වේ. ITJP ව්‍යවස්ථාපිත බලහත්කාර සිංහල ආරක්ෂක හමුදා නිලධාරීන්ගේ (“අභ්‍යන්තර සාක්ෂිකරුවන්”) මෙන්ම ව්‍යවස්ථාපිත/ දිවි ගලවා ගත් අයගේ ගිණුමේ ද ලේඛනගත කර ඇත. ITJP බලහත්කාර වට පරිත්‍යාගශීලීන්ගේ පරමුඛතා සමඟ සමපාත නොවුනත්, එහි ව්‍යවස්ථාපිත පරමුඛතා ස්වයංච නිර්ණය කර ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ පරිත්‍යාගශීලීන්ගේ අරමුදල පරිත්‍යාග කිරීමේදී පශ්චාත් යුධ කාලීන උල්ලංඝනයන් කෙරෙහි පරමුඛතාවය දක්වනවා මිස සහ දැනට සිදුවන ඒවා ලේඛනගත කිරීම මත නොවේ.

සිංහල වින්දිතයන්/දිවි ගලවා ගත් අය සහ අභ්‍යන්තර සාක්ෂිකරුවන් ආරක්ෂාව පිළිබඳ පැහැදිලි හේතූන් මත මනෝ සමාජීය වැඩසටහනට ඇතුළත් නොවේ. කෙසේ වෙතත්, ITJP සම්මුඛ සාකච්ඡා කර ඔවුන්ගෙන් ප්‍රකාශ ලබා ගන්නා අතර, SAST ඔවුන්ට පුද්ගල පදනමක් මත අඛණ්ඩ මනෝ සමාජීය සහාය ලබා දෙයි.

යුද්ධයේ අවසාන දිනවලදී වධහිංසා පැමිණවීම, CRSV සහ සමූහ වගයෙන් බලහත්කාරයෙන් අනුරූපයෙන් කිරීම් වැනි අපරාධ සඳහා⁵⁶ වන්දි සඳහා හිමිකම් පෑමට අමතරව අප විසින් දියත් කරන ලද⁵⁷ ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ විශ්ව අධිකරණ නඩු වලදී යුද්ධයට අදාළ උල්ලංඝනයන් පිළිබඳ අවධානය වඩාත් සාර්ථකව යොදා ගෙන ඇත. මෙයට හේතුව අණ දෙන අය හඳුනා ගන්නා සන්දර්භීය සහ සම්බන්ධක සාක්ෂි තිබීමයි. එවැනි සාක්ෂිවලට මෙම දිනවල අදාළ ප්‍රදේශවල හමුදා ඒකක සහ අණ දෙන නිලධාරීන් සිටින ස්ථාන පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක රාජ්‍ය වාර්තා මෙන්ම සිතියම් ඇතුළු ග්‍රහණ දාග්‍රහණ ඇතුළත් වේ.

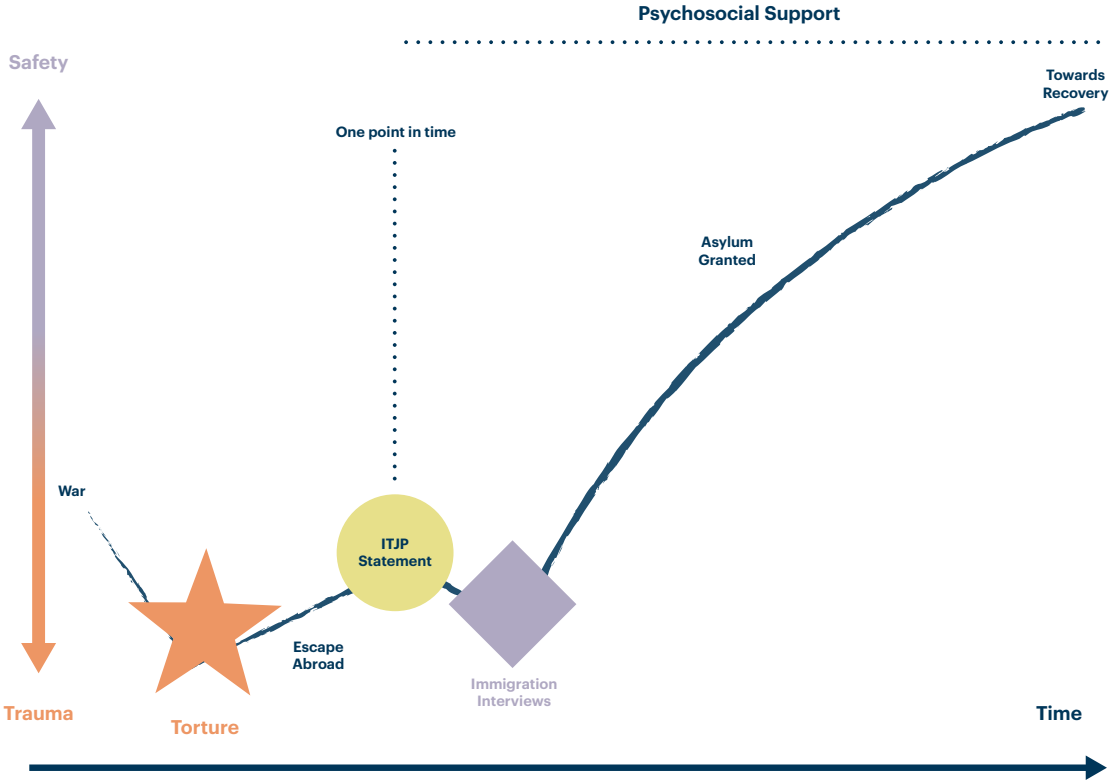
එසේ වුවද, වගඋත්තරකරු ජනාධිපති ලෙස තේරී පත් වූ බැවින්, රාජ්‍ය නායකයාගේ මුක්තියෙන් ප්‍රතිලාභ ලබන බැවින්, වධහිංසාවට ලක්වූවන් ආරක්ෂා කිරීමේ පනත යටතේ එක්සත් ජනපදයේ අලාභ හිමිකම් ඉල්ලීම, ඉල්ලා අස්කර ගැනීමට සිදු විය. හිටපු ජනාධිපතිවරයා අවසානයේ ඉල්ලා අස් වුවද, එක්සත් ජනපදයේ ඔහුට අලුතින් ලිපි ලේඛන ඉදිරිපත් කිරීමට අවශ්‍ය වනු බැවින් නඩුව නැවත ගොනු කිරීමට නොහැකි විය, මන්ද ඔහු ධුරයෙන් ඉවත් වී ඇති බැවින් ඔහු මෙරටට පැමිණීම නිසා නවදුරටත් නඩු පවරනු ඇතැයි සිතිය නොහැක.⁵⁸ හිටපු ශ්‍රී ලංකා නානාපතිවරයෙකුට (යුද්ධය පැවති සමයේ ශ්‍රී ලංකාවේ කුප්‍රකට රැඳවුම් මධ්‍යස්ථානයක් භාරව සිටි හිටපු හමුදාපතිවරයෙකු) එරෙහි විශ්වීය අධිකරණ බලය මත පදනම් වූ ලතින් ඇමරිකානු නඩුවක ප්‍රතිඵලයක් ලෙස බ්‍රසීලයට එම නඩුව එක්සත් රාජධානියට පැවරීමට අවශ්‍ය වූ අතර විලී රජය විසින් විමර්ශන ආරම්භ කිරීමට අභිචෝදකයෙකු පත් කළේය. නමුත් නඩු පවරන්නා ස්ථාන මාරු කළ නිසාත්, වූදිනට ඒ වන විටත් ලතින් ඇමරිකාවෙන් පලා ගොස් සිටි නිසාත්, විලී බලධාරීන්ට නඩුව කෙරෙහි උනන්දුව නැති විය. ඉලක්කයක් අධිකරණ බල ප්‍රදේශයක් තුළ පවතින විට කාලෝචිත ක්‍රියාමාර්ගයක් පමණක් නොව, හිතකර දේශපාලන වාතාවරණයක් සහ ජාත්‍යන්තර, බහු-භාෂා උපදේශන සඳහා පරිත්‍යාගශීලීන් විසින් එවැනි තීන්මය මූලපිරීම සාර්ථක ලෙස දියත් කළ පසු ඒවාට සහාය වීම සඳහා තීරණය ආයෝජනයක් අවශ්‍ය බව මෙම නඩුව අවධාරණය කරයි.

මනෝ සමාජීය සහාය

ITJP සාක්ෂි ප්රකාශයක් යනු නිශ්චිත කාලයකදී ගන්නා ලද CRSV ඇතුළුව සම්පූර්ණ උල්ලංඝනය කිරීමේ පිළිබඳ විස්තීර්ණ වාර්තාවකි—පසුකාලීනව පරිපූරක ප්රකාශයන් සඳහා ඇතැම් සාක්ෂිකරුවන් සමඟ කටයුතු කිරීමේදී ඔවුන් වන නැවත පැමිණි ප්රකාශ ලබාගැනීමට පුරුදු වී සිටියහ. ඊට වෙනස්ව, මනෝ සමාජීය ව්යාපෘතියේ නියැලීම අඛණ්ඩව පවතී (රූප සටහන බලන්න).

වින්දිතයන්/දිවි ගලවා ගත් අය සඳහා වන සහයෝගයට අමතරව, සාක්ෂිකරුවන් සමඟ මලෙසේ අඛණ්ඩව පවත්නා සබඳතාවය නිසා ලේඛනගත කිරීම/නීතිමය වගවීමේ යන කාර්යයන් සඳහා අමතර වාසි ගණනාවක් ඇත:

- වින්දිතයන්/දිවි ගලවා ගත් අය වාසිත් ව්යාපෘතියට නවකයන් යොමු කරයි.
- වින්දිතයන්/දිවි ගලවා ගත් අය කාලයන් සමඟ තවත් සිදුවීම් සිහිපත් කරන අතර තවත් තරුණු හළේ කරයි.
- වින්දිතයන්/දිවි ගලවා ගත් අය වාසිත් ගැටුම් ප්රදේශවල ගමවල ජීවත් වන නම පවුලේ සාමාජිකයට සිදුවන්නේ කුමක්ද සහ ඔවුන් දිනපතා කතා කරන්නේ කාටද යන්න පිළිබඳ අපට පවසන බැවින් මර්දනය පිළිබඳ යාවත්කාලීන තරුණු අප සතුව ඇත.
- සංවිධානය කෙරෙහි විශ්වාසය වසර ගණනාවක් තිස්සේ ගොඩනගා ඇති අතර එමඟින් අපට කණ්ඩායමේ සාමාජිකයන් වන ආපසු ගොස් සාක්ෂි දීමට, එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය ඇතුළු තවෙත පාර්ශවයන් සමඟ තරුණු බඳවා ගැනීමට හෝ දැනුම ලබා දීමටත් ඉල්ලා සිටිය හැකිය. තිදසුනක් වශයෙන්, එක්සත් ජාතීන්ගේ ශ්රී ලංකා වගවීමේ යාන්ත්රණය (OSLAP) සංක්රාන්ති යුක්තිය පිළිබඳව වින්දිතයන්ගෙන් උපදෙස් ලබා ගැනීමට අවශ්ය වූ විට, ITJP හට කටේ දැනුමේදීමකින් පුද්ගලයින් 60 දෙනෙකුගෙන් යුත් කුඩා කණ්ඩායමක් වශයෙන් දින දෙකක් ඔවුන්ව හමුවීමට සංවිධානය කිරීමට හැකි වූයේ අප සතුව ජාලය සහ ව්යුහයන් ක්රියාත්මක වූ බැවින්, සමහර වින්දිතයන්/දිවි ගලවා ගත් අය එක්සත් ජාතීන්ට පැවසුවේ ඔවුන් පැමිණියේ ඔවුන් අපගේ සංවිධානය කෙරෙහි තැබූ විශ්වාස නිසා පමණක් බවයි.

3: පාඩම, පරාවර්තන සහ නිර්දේශ

“ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් නීතිය සහ ජාත්‍යන්තර මානුෂීය නීතිය (මූලික මූලධර්ම) බරපතල ලෙස උල්ලංඝනය කිරීමේ සිදු කල චිත්තදායක සඳහා පිළියමක් සහ වන්දි ගවේමයේ අයිතිය පිළිබඳ මූලික මූලධර්ම සහ මාර්ගෝපදේශ” ප්රතිපූරණය, වන්දි, පුනරුත්ථාපනය, තාප්තිය යන ප්රතිකර්ම ආකාර පහක් පැහැදිලිව හඳුනා ගැනීම, සහ නැවත ඒවා සිදු නොකිරීමට සහතික වීම.⁵⁹ මෙය බරපතල අපයෝජනයන්ට ගොදුරු වුවත්/දිවි ගලවා ගත් සියලු දෙනාට සහ ඔවුන්ගෙන් යැපන්නන්ට හිමි වන අත්‍යවශ්‍ය අයිතිවාසිකමක් වන අතර, “පුනරුත්ථාපනය කිරීමෙන් පුද්ගලයා, පවුල, ප්රාදේශීය ප්රජාව සහ සමස්තයක් ලෙස සමාජය පවා ආමන්තරණය කිරීමෙන් උපරිම ආර්ථික හා මානසික යෝග්‍යතාවයක් ලබා ගැනීමට උත්සාහ කරයි.”⁶⁰

වන්දි ගෙවීමේ මූලික මූලධර්මය නම්, චිත්තදායක/දිවි ගලවා ගත් අය සාධාරණ සමාජයක් පිළිබඳ විශ්වාසයක් නැවත ස්ථාපිත කර ඔවුන්ගේ මූලික මනුෂ්‍යත්වය සහ අභිමානය යළි නගවුරු කරන ක්‍රියාවලියක නිරත විය යුතු බවයි. චිත්තදායක/දිවි ගලවා ගත් තැනැත්තා සඳහා සමාජ සාධාරණත්වය ලබා ගැනීම සැලසිලිදායක වන අතර ඔවුන්ගේ අතීත අත්දැකීම් සහ පිටුවහල් වූ ජීවිතය අතර මැදිහත් වීමේ ක්‍රියාවලියට එය තීරණාත්මක සාධකයක් වේ. ඔවුන්ගේ මානව හිමිකම් නැවත නොසලකා හැරීම හෝ අමතක නොවන බව සහතික කිරීමට එය උත්සාහ කරයි. විශේෂයෙන්ම එසේ වන්නේ අප සහාය දෙන කණ්ඩායමේ සිටින පුද්ගලයින් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඉලක්ක කර ගත් කාණ්ඩයක් වන්නේ නම් මානව හිමිකම් ඉල්ලා ක්‍රියා කිරීම නිසාය. පිටරටක සිටියත් රට තුළ සිටින අය වෙනුවෙන් කතා කිරීමට ඔවුන් උනන්දු වෙති: “වධහිංසා, ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වය සහ වෙනත් ආකාරයේ අයහපත් සැලකිලිවලට මුහුණ දුන් අනෙකුත් දිවි ගලවා ගත් අය වෙනුවෙන් මගේ හඬ අවදි කිරීමට මට අවස්ථාව තිබේ.” ආරම්භ කරන ලද CRSV සංවාදය වැනි නවෝත්පාදනයක් ක්‍රියාත්මක වන විට, එම දුෂ්කරතාවයේ සිටින අනෙක් අයට ද එය ප්‍රයෝජනවත් විය හැකි බව ද ඔවුන් නිරීක්ෂණය කරයි: “මෙවැනි සැසි ශ්‍රී ලංකාව තුළ සහ රටෙන් පිටත සිටින දිවි ගලවා ගත් අනෙකුත් අයට ප්‍රයෝජනවත් වනු ඇත.”⁶¹

කෙසේ වෙතත්, වධ හිංසා අත්විඳින ලද හුදකලා අසරණ භාවයේ හැඟීම බොහෝ විට පිටුවහල්ව සිටින විට පුද්ගලයෙකු මුහුණ දෙන හුදකලාබවින් පිළිබිඹු වේ. බොහෝ චිත්තදායක/දිවි ගලවා ගත් අය සඳහා, ප්‍රජාව යන සංකල්පයම උල්ලංඝනය වී ඇති අතර අපරාධකරුවන් අදහස් කළ ආකාරයටම පාවාදීමේ සහ අවිශ්වාසයේ හැඟීම ඉස්මතු වී ඇත. SAST ව්‍යාපෘතිය යනු චිත්තදායක සඳහා ආරක්ෂිත ස්ථානයක් නිර්මාණය කිරීමට උත්සාහ කරන විකිත්සක ප්‍රජාවක් වන අතර ITJP ව්‍යාපෘතිය සත්‍යය, යුක්තිය සහ ඔවුන් විඳදරාගත් උල්ලංඝනයන් සඳහා වගවීම මත ක්‍රියා කරයි.

SAST වාර්ගික ජීවිතය නැවත ගොඩනැගීම. වාර්ගික ජීවිතය යළි ගොඩනැගීම සාමාන්‍යයෙන් ගම මට්ටමින් සිදුවේ. පල්ලියක ආරක්ෂිත අවකාශය ITJP වීසින් භාවිතා කරනු ලබන්නේ බොහෝ උප-අවකාශ ඇති ස්ථානයක් ලෙස වන අතර පුද්ගලික අනුරූ කාමරයක සිදු කරන උපදේශනද ඇතුළුව විවිධ ක්රියාකාරකම් සියලුම එකිනකොට පෙනෙන පරිදි එහි සිදු වේ. දිවා ආහාරයෙන් පසු උපන් දින සැමරුම සහ සරණාගතභාවය ලබා ඇති අයගේ සැමරුම සංවිධානය කිරීම ස්වදේශීය සේවකයකු හට පැවරී තිබුණි. මීට අමතරව, දිවාලී, තපෙංගලේ, දමෙළ අලුත් අවුරුද්ද සහ නත්තල් සමරනු ලැබේ. දමෙළ දින දර්ශනයේ ප්රධාන සිදුවීම දකෙක් ලෙස සැලකෙන මැයි 18 සහ නොවැම්බර් 27 සඳහා චිත්තදායක/දිවි ගලවා ගත් අය වීසින් ගෞරව සිදුවීම සංවිධානය කරනු ලැබේ. කණ්ඩායමේ සාමාජිකයකු වියයේ වූ විට, ගෞරව ප්රකාශ කිරීම සඳහා ඔවුන්ගේ මිතුරන්ට ඔවුන්ගේ නිවසට යාමට SAST ගමන් වියදම දරයි. ගම්භානයේදී ලන්ඩනයේ දර්ශන නැරඹීමට, මුහුද සඳහා බ්රසීටන් වනෙ ගමන් කිරීමට, පන්දු යැවීමට හෝ උද්යානයේ ක්රිකට් ක්රීඩා කිරීමට වැනි විනෝද කටයුතු පවත්වනු ලැබේ. මෙම සිදුවීම් තුළින් කණ්ඩායම තුළ බැඳීම ගතිමත් කරන අතර සහ “ප්රතිමත් මතකයන් නිර්මාණය කිරීමේදී” ද ඉතා වැදගත් වේ. ඔවුන්, වධහිංසා ලබාදීමෙන් වනේ වී ගිය සබඳතා, එනම් CRSV, හුදකලා සිරගත කිරීම, පිටුවහල් ජීවිතය, ආදරණීයයන්ගෙන් වනේවීම, ආදරණීයයන් අනතුරේ හළෙයී යන බියෙන් නිවසට දුරකථන ඇමතුමක් නොදීම, අපකිර්තිය, දරිද්රතාවය සහ සත්කාරක රටේ භාෂාව කතා කිරීමට නොහැකි වීම වැනි සමාජ සම්බන්ධතා අලුත්වැඩියා කරති.

මෙය සමාජ සුවතාවයකි.⁶² දිවි ගලවා ගත් අයකු පැවසූ පරිදි, “මම සැසි මට අත්දැකීමේ වල බලපෑමෙන් සුවය ලබා ගැනීමට උපකාරී වූ බව.” මිනිසුන් වටහා කළමනාකරණය කරන ආකාරය සම්බන්ධයෙන් සමාජ බැඳීම අති මහත්

කාර්යභාරයක් ඉටු කරන අරන SAST වැනි සමාජ ව්‍යාපෘති තුළින් ද මිනිසුන් කම්පනයට පත්වීවාර දක්වන ආකාරය සමබන්ධයෙන් ඉමහත් කාර්යයක් ඉටු කරයි. Global Survivors Fund CRSV වන්දි උපදේශනයට සමබන්ධ වූ දිවි ගලවා ගත් අයකේ අදහස් දක්වමින්, “ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වයේ අත්දැකීම අමතක නොවන සහ සමාව දිය නොහැකි බවත්, මට සමීප පුද්ගලයින් සමඟ එම අත්දැකීම බොහෝම තුළින් වේදනාව සහ කම්පනය අවම කර ගැනීමට මට උපකාරී වූ බවත්... මුළු දේ, මට බියක්, ලැජ්ජාවක් දැනුන බවත්, මම සැසිවාරවලට සහභාගී වීමට පවා ලැජ්ජාවක් ඇති විය; නමුත් දැන් ඒ ගැන අත් අය සමඟ කතා කිරීමට තරම් මට වග්වාසයක් තිබේ [CRSV]. මම සැසි දිගටම කරගෙන යන ලෙස මම කාරුණිකව ඉල්ලා සිටිමි.”

යුක්තිය සහ වදේයමය අලුත්වැඩියාව එකිනෙකට බැඳී ඇත. පශ්චාත්-ගැටුමේ කම්පනය සහ සැනසීම තේරුමේ ගත යුත්තේ ක්‍රියාවලියක් ලෙස මිස සිදුවීමක මනසේ විදියාත්මක ප්‍රතිඵලයක් ලෙස නොවේ. සත්‍යය, යුක්තිය සහ වන්දි ගවේම යන සියල්ල වැදගත් කොටස් වන ගැටුමේ වක්‍රයක පුළුල් සමාජ හා දේශපාලන සන්දර්භය තුළ සමනය වීම අනුකර්මිකව සිදු වේ.⁶³

ITJP හි ප්‍රවේශය නිශ්චිත ඓතිහාසික හා සමාජ දේශපාලන සන්දර්භය තුළ අවබෝධ කරගත් පුද්ගල සහ සාමූහික කම්පනය සැලකිල්ලට ගනී. එබැවින් වින්දිතයන්/දිවි ගලවා ගත් අය වදේය සහ මනසේ විදියාත්මක උපකාර පමණක් නොව ආරක්ෂාව, පිළිගැනීම, සමාජ සහ නෛතික සාධාරණත්වය සහ ඔවුන්ගේ උල්ලංඝනයන් මඟින් වාද කියා හඳුනා ගැනීම ද අපේක්ෂා කරති. ඔවුන් උපකාර ඉල්ලීමෙන් ගම්‍ය වන්නේ සදාචාරාත්මක හා දරව්‍යමය වශයෙන් වන්දි ගවේම මූලික අවශ්‍යතාවයක් බවයි. දිවි ගලවා ගත් අයට වන්දි ගවේම, ඒ අතරම, පිළිගැනීම, ඒ අයව කණ්ඩායමකට ඇතුළත් කිරීම සහ ඒ අයගේ අභිමානය පිළිබඳව වැදගත් පණිවිඩයක් වන අතර, දිවි ගලවා ගත් අය තනි තනිව සහ ප්‍රජාවේ සාමාජිකයන් ලෙස අගය කරන බව තහවුරු කරයි. SAST සහ ITJP, ස්වාධීන ව්‍යාපෘති වුවද, වින්දිතයන්ගේ මූලිකවම පිළිගැනීම සහ සමාජ සාධාරණත්වය ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා වින්දිතයන්ගේ මානව හිමිකම් සහ සෞඛ්‍ය අවශ්‍යතා යන දකුණු ආමන්තරණය කිරීමේ මාධ්‍යයක් ලෙස, සත්‍ය ප්‍රතිසාධනය, යුක්තිය සහ හානිපූරණයන් එකිනෙකට සමබන්ධ කරයි. මම ව්‍යාපෘති මගින් මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීමේ සඳහා වගවීම කෙරෙහි අවධානය යොමුකරන විවිධ ජාත්‍යන්තර උපකරණ පරිවර්ථනය කිරීම, දිවි ගලවා ගත් අයගේ ආරක්ෂාව, වගවීම සහ සමාජ සාධාරණත්වය සඳහා අවශ්‍ය නීතිමය සහ සහ කම්පන උපදේශනය සඳහා යොමු කරවීම සිදුකරයි. ITJP ඉටුකල කාර්යභාරයක යුක්තිය සහ වගවීම මූලික කරගත් සෑම අවස්ථාවකම, වින්දිතයින් දැනුවත් කිරීම, ඒ ගැන සාකච්ඡා කිරීම සහ ජයග්‍රහණය පිළිබඳව ඉමහත් ආඩම්බරයක් ඇති කර ගන්න.

උපදේශන අධීක්ෂණය. සායනික හෝ උපදේශන අධීක්ෂණය කළමනාකරණ අධීක්ෂණයෙන් වන අතර එය එළඳායී විකිත්සක කුසලතා වර්ධනය කිරීම සඳහා වූ පුහුණු කිරීමේ මට්ටමකි. එය පරාවර්තනය, ස්වයං තක්සේරුව සහ කුසලතා සංවර්ධනය සඳහා ඉඩක් ලබා දීමෙන් උපදේශකයින්ගේ වෘත්තීය වර්ධනයට සහාය වේ. අධීක්ෂණ සැසි පැවැත්වීමෙන්, කාර්ය මණ්ඩලයට ඔවුන්ගේ ත්‍යාගාත්මක දැනුම පුළුල් කිරීමට, ඔවුන්ගේ සායනික කුසලතා වැඩි දියුණු කිරීමට සහ ඔවුන්ගේ තඩු කටයුතු පිළිබඳව තව ඉදිරි දර්ශන ලබා ගැනීමට උපකාරී වේ. තනි පුද්ගල වින්දිතයන්ගේ/ දිවි ගලවා ගත් අයගේ තොරතුරු රහසිගත වන අතර, ඔවුන් සහ CRSV වින්දිතයා අතර අන්තර්කරියා පරීක්ෂා කිරීමට අධීක්ෂක වාසිත් යදෙවිය හැකි කම්පන සහ විකිත්සක මූලධර්ම හඳුනා ගනිමින් උපදේශකයින් දිරිමත් කරනු ලැබේ. ඔවුන්ගේ පුද්ගලික ගැටළු සහ වින්දිතයින්/දිවි ගලවා ගත් අය සමඟ ගනුදෙනු කිරීමේදී ඔවුන්ගේ වෘත්තීය වනිශ්චයන් අපහැදිලි වේ දැයි සාකච්ඡා කිරීමට උපදේශකයින් දිරිමත් කරනු ලැබේ. කසෙවේ වනෙන්, මම ගැටළු සමඟ වැඩ කිරීමද වනේ වනේ පුද්ගල විකිත්සක සැසිවලට අයත් වන අතර එම සැසි ද පවත්වනු ලැබේ.

SAST කාර්ය මණ්ඩලය දිවි ගලවා ගත් අය වන බැවින්, ඔවුන් කම්පනය, සංස්කෘතිය, ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය සහ යුක්තිය පිළිබඳ ඔවුන්ගේම පුර්ව සංකල්ප සහ ඉදිරි දර්ශන මෙන්ම ඔවුන්ගේම භූමිකාවන් කුමක් විය යුතුද යන්න පිළිබඳ අදහස් ගෙන එයි. පොදු රාමුවක් සහ භාෂාවක් සහ කාර්ය සඳහා ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයක් සොයා ගැනීම සඳහා අධීක්ෂකයින් ඔවුන්ට සහාය වේ. ITJP විසින් ඕනෑම කාර්ය මණ්ඩල සාමාජිකයෙකුට ඕනෑම තත්වයක් හැර ගැනීමට සහ අවශ්‍ය තොරතුරු සහ සහාය සඳහා වනෙන් කාර්ය මණ්ඩල සාමාජිකයෙකු මෙන්ම අධීක්ෂකවරයෙකු අමතා උපකාර ලබාගැනීමට හැකි අවකාශයක් සකස් කර ඇත.

යුක්තිය නොමැතිකම. ශ්රී ලංකාවේ සහ වාදයෝගයන්හි සංකරාන්තී යුක්තිය ක්රියාත්මක කිරීමට අපොහොසත් වීම මනෙම යුද්ධ සමයේ සහ පශ්චාත් ගැටුමේ කාලපරිච්ඡේදය තුළ සිදු කරන ලද දරුණු උල්ලංඝනයන් සමබන්ධයෙන් වගවීමක් නොමැතිකම පිළිබඳව වාදනීයත්/දිවි ගලවා ගත් අය අතර කලකිරීමක් සහ දරුණු පාවාදීමේ හැඟීමක් පවතී. ශ්රී ලංකාව හා සසඳන විට යුක්රේනයේ ගැටුමට ජාත්‍යන්තර ප්රජාව දක්වන ප්රතිචාරයේ වෙනස වගකීමෙන් වඩා වාදනීයත් සහ වගවීමේ ක්රියාමාර්ග වටා ස්ථාපිත කර ඇති ආකාරය වාදනීයත්/දිවි ගලවා ගත් අයට බහෙවෙත් දැනී ඇත. වාදනීයත් එක්සත් ජාතීන්ගේ නියෝජිතයින් සහ වගකීමේ වාර්තාකරුවන් සංචාරය කරන විට, වාදනීයත්/ දිවි ගලවාගත් කණ්ඩායම, 2009 යුද්ධයෙන් මනෙම එතැන් සිට දේශීය හා ජාත්‍යන්තර නලයේ අයගෙන් කිසිදු වගකීමක් නොපෙන්වන බැවින් තමන්ව අනන්‍ය දමා ඇති ආකාරයේ හැඟීම ඇති බව ප්රකාශ කළහ. ශ්රී ලංකා රජයට සැබෑ පීඩනයක් එල්ල නොකරන ජාත්‍යන්තර දේශපාලනඥයන් වාදනීයත් මානව හිමිකම සහ දමෙල අයින්ත් වනුවෙන් බොහෝවිට සහාය වන බව පෙන්වීම පිළිබඳ කලකිරීමත් මයෙට ඇතුළත් වේ. ශ්රී ලංකාවේ ප්රාදේශීය දේශපාලනඥයන් ද වගවීම සමබන්ධයෙන් නිසි ලෙස කටයුතු කරන ලෙස රජයට ප්රමානවත් ප්රදී බලපෑම නොකරයි.

වාදනීයත්/දිවි ගලවා ගත් අය සහ අනෙක් ජාත්‍යන්තර රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, සාමාජික රටවල, එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය සහ රට තුළ වාදනීයත් ප්රජාවන් සහ සංවිධානවලට අයත් මානව හිමිකම ක්රියාකාරීන් අතර සමබන්ධතා පිළිබඳ මැදිහත් වීමේදී ITJP නිර්ණාත්මක කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. යුක්තිය සාක්ෂාත් කර ගැනීමට ITJP පුළුල් ලෙස අසාර්ථක වීමේ අවදානමක් ඇත; මෑත සංවාදයකදී දිවි ගලවා ගත් අයකේ පැවසුවේ “අපට උපකාර සඳහා යා හැකිකේ කොතැනටද සහ දමෙල ජනතාවට උදව් කිරීමට බලය ඇත්තේ කාටද යන්න පිළිබඳව මට ප්රශ්නයක් ඇති බවයි. ITJP ද්රවිඩ ජාතිකයින්ට වසයුමක් ලබාගන්න උදව් කරයිද? දමෙල ජනතාව අපව පාලනය කරනකොට අපි කිසිම ප්රශ්නයක් නැතිව සනුටින් ජීවත් වුණා. අපට ඒ වගේ තත්වයක් නැවත ඇති කරගන්න අවශ්යයි. දමෙල ජනයාට පිළිගත හැකි වසයුමක් අපට ලබා දීමට ITJP සහතික වයෙද?”⁶⁴

අතරක්ෂිත මූලයකරණ අනාගතය. ජීවිතය වානාශ වූ පුද්ගලයින්ට උපකාර කිරීම සඳහා ඔවුන්ට ආරක්ෂිත බවක් දැනීම අවශ්ය වේ - මේ සඳහා ඔවුන්ට සහාය දක්වන සංවිධානය ද එහි අරමුදල් ස්ථාවර මට්ටමක පවත්වා ගත යුතුය. ITJP කටේ අවිනිශ්චිත අරමුදල් වකර සමඟ අරගල කරයි, ඒවා ප්රධාන වශයෙන් ව්යාපෘති පදනම වන අතර මූලික ව්යදම ආවරණය නොකරයි. අපගේ කාර්යමණ්ඩලයේ ධාරිතාව වර්ධනය කිරීම සඳහා අරමුදල් සපයා ඇති අතර, CRSV හි දිවි ගලවා ගත් ප්රමි සහ ගැහැණුන් 50 දෙනෙකුගෙන් යුත් කණ්ඩායමක් සමඟ පරිවර්තනය සාකච්ඡාවක් ආරම්භ කර ඇති අතර, උත්ප්රසාසාත්මක ලෙස, ප්රමාණවත් අරමුදල් නොමැතිකම හේතුවෙන් අපගේ සමපුර්ණ SAST වැඩසටහන මාස 12ක් ඇතුළත සමපුර්ණයෙන්ම වසා දැමීමේ අවදානමක් ඇත.

පරිත්‍යාගශීලීයා වාර්තා කිරීම. කමපනයට පත් වාදනීයත්/දිවි ගලවා ගත් අයට සහාය වන ව්යාපෘති සඳහා අධිකෂණය සහ ඇගයීම ගැන නැවත සිතා බැලීම අවශ්ය වේ. වාදනීයත්/දිවි ගලවා ගත් අයට ඉතා ආකර්මණශීලී ව්ය හැකි ඔවුන්ගේ ප්රතිපෝෂණ මත ගනුදෙනුකරුවන් සමිකෂණය කිරීමට කාර්යමය පදනමින් අපට ආධාර අවශ්ය වේ. වැඩි පරිත්‍යාගශීලීන් ප්රසිසක් සිටින ස්ථානීය වාරිකා ඇතුළුව මනෙවිද්යාත්මක ජයග්රහණ (සබ්යාත්මක ප්රමිතිකවල සාමාන්ය සංවර්ධන ව්යාපෘති ඉලක්කවලට වඩා) සැබවින්ම ග්රහණය කර ගන්නා වාර්තා කිරීම පිළිබඳ තව අදහස් වර්ධනය විය යුතුය.

ස්ත්රී පුරුෂ භාවය. වසර ගණනාවක් පුරා පැවති සමපත් හිඟකම නිසා SAST ව්යාපෘතියට ප්රමිතීන්ට සහ කාන්තාවන්ට වන වනෙම කණ්ඩායම පවත්වාගෙන යාමට නොහැකි විය. COVID-19 ආරම්භ වූ විට, අපි මාර්ගගතව කණ්ඩායම ස්ත්රී පුරුෂ භාවය අනුව වනේ කලමු, එසේ නොවුවහොත්, පවුල්වලින් තරුණ කාන්තාවන්ට සහභාගී වීමට ඉඩ ලබා නොදේ. COVID-19 පුරාවටම, අපි කාන්තාවන්ට උපදේශන සැපයීම සඳහා වනෙම කණ්ඩායම පවත්වාගෙන ගිය අතර, එය මැහුම කණ්ඩායමක් සහ පසුව කවි ලීවීමේ කණ්ඩායමක් බවට පත් විය. කාන්තා කණ්ඩායම කුඩා වූ අතර, ශ්රී ලංකාවේ වාදනීයත් වයස කණ්ඩ සහ වාදනීයත් අන්දැකීම අනුව වනෙස් වුවද, ඔවුන් ඉතා දැඩි ලෙස බැදී එකිනෙකට සහයෝගය දැක්වූහ. COVID-19 ට පසු අපි හෞතිකව රැස්වීමේ වලට ආපසු ගිය විට, මූලික කාන්තාවන් නැවත ප්රමිතීන් සමඟ මිශ්ර වීමට එකඟ නොවූ අතර එයින් අදහස් කලේ උපදේශකයාගේ වනෙසක් ඇති බවයි. කසේ වනෙන්, CRSV හි මෑත කාලීන

උපදේශනවලට 50 දෙනෙකුගෙන් යුත් මාගේ ස්ත්‍රී පුරුෂ කණ්ඩායමක් සහභාගී වී ඇත්තේ ඔවුන් වනේ කිරීමට ප්රමාණවත් සම්පත් නොතිබූ බැවිනි. මුලදී, කාන්තාවන් බොහෝ සයෝන් නිහඬව සිටියද, කාලය ගත වන විට, ඔවුන් සංවාදයට සහභාගී වී ඔවුන්ගේම අදහස් ප්රකාශ කිරීමට හැකි වී තිබේ. මම සැසිවලින් නුලිත් පිරිමින් සහ කාන්තාවන්ගෙන් ඉතා ධනාත්මක ප්රතිපෝෂණයක් ලැබුණි: “ලිංගික ප්රවණ්ඩත්වය නිසා ඇති වූ කම්පනයෙන් මා ගොඩ එන්නේ කසේද යන්න ගැන මම ව්යාකූල වූ නමුත් මම සැසි තුලින් යම් බලාපොරොත්තුවක් ලබා දී ඇත.”

නිර්දේශ

1. අයුක්තිය වියදීමට සහ වානදිනයන්/ගැලවී සිටින අයගේ ප්රජා අපේක්ෂාවන් කළමනාකරණය කිරීමට කටයුතු කිරීම

වානදිනයන්ගේ/දිවි ගලවා ගත් අයගේ හඬ නිහඬ කරන විට, ඔවුන්ගේ වෛද්‍යව සහ දෘක් වෛද්‍යා නොසලකා හරින විට, ඔවුන්ගේ සන්ධ්‍ය සහ යුක්තිය සවේම ප්රතික්ෂේප කරන විට, එය පද්ධතිය තුළ අයුක්තිය පිළිබඳ හැඟීමක් සහ ගැඹුරු අවිශ්වාසයක් ඇති කරයි. මෙයින් කොන් කිරීම සහ බැහැර කිරීම පිළිබඳ හැඟීමක් ඇති කරන අතර පළිගැනීමේ දැඩි ආශාව ඇති වේ. වානදිනයන්ගේ/ දිවි ගලවා ගත් අයගේ අත්දැකීම් පිළිගැනීමෙන් සහ නහවුරු කිරීමෙන්, ඔවුන්ගේ හඬට සවන් දීමට අවස්ථාව ලබා දීමෙන් සහ ඉතිහාසය පිළිබඳ පුළුල් අවබෝධයක් ප්රවර්ධනය කිරීමෙන්, කම්පන වකරය බිඳ දැමීමට සහ රුඩිකල්කරණයේ අවදානම අවම කරන සන්ධ්‍ය, යුක්තිය සහ සුව කිරීමේ පදනමක් ගොඩනැගීමට සමාජයන්ට ක්රියා කළ හැකිය.

ශ්රී ලංකාව තුළ යුක්තිය සහ වගවීම නොමැති වීම සමබන්ධයෙන් වානදිනයන්ගේ/ දිවි ගලවා ගත් අයගේ කණ්ඩායම සහ ද්රෝහී හැඟීම කාලයාගේ ඇවෑමෙන් ඝාතීය ලෙස වැඩි වමෝත් පවතී. යුක්තිය සහ සැබෑ යථාර්ථය සඳහා වානදිනයන්ගේ/දිවි ගලවා ගත් අයගේ අභිලාෂයන් අතර විශාල පරතරයක් පවතී. එම පරතරය පිළිබඳ ඇති කණ්ඩායම් හැඟීම අනාගතයේ සිදුවිය හැකි ඕනෑම සංකරාන්තී යුක්තියක් ඇතිවීම කෙරෙහි අවදානමක් ඇති කරයි. ව්යාපෘතියේ වානදිනයන්/ දිවි ගලවා ගත් අය තුළ සහ, ශ්රී ලංකාව තුළ පමණක් නොව, පුළුල් ඩයස්පෝරාව තුළ ද මෙම කලකිරීම වැඩි වන බව අපි දකිමු. වානදිනයන්/දිවි ගලවා ගත් අය නම හුගෝලීය පිහිටීම මත නොතකා බලපෑම් ඇති කිරීම සඳහා කොටස් වලට බඳුනෙවට වඩා, ඉලක්ක සාක්ෂාත් කරගැනීම සඳහා එකට වැඩ කිරීමට සහ වත්මන් දේශපාලන වාතාවරණය තුළ හැකි දේ තුළ එම අරමුණු ගොඩනගා ගැනීමට හැකි විය යුතුය.

අපි මූලිකම ITJP කාර්ය මණ්ඩලය සහ SAST ව්යාපෘතියේ වානදිනයන්/දිවි ගලවා ගත් අය සමඟ එකතුව ද්විභාෂා, ප්රවිණයන් වසින් මහෙයෙවන ලද සැසි මාලාවක් යෝජනා කරමු, පසුව වඩාත් පුළුල් ලෙස ශ්රී ලාංකයේ ද්රවිඩ ප්රජාව සහ ප්රජා සංවාදන සමඟ කම්පන සහ උපදේශන සේවා මෙන්ම සාකච්ඡා කිරීමට නීති ආධාර සපයන්නලු. වගවීම සහ යුක්තිය පිළිබඳ ප්රගතිය සඳහා දැනට පවතින අවස්ථා; එමෙන්ම ශ්රී ලංකාවේ අනුරුද්ධන් වූවන්ගේ පවුල් සහ කොළඹ පදනම වූ රාජ්‍ය තාන්ත්රිකයින් සමඟ වානදිනයන්/ දිවි ගලවා ගත් අතකුන් කණ්ඩායම් අතර පැවැත්වෙන සමාන්තර රැස්වීම් මාලාවන් තුලින් ඔවුන් ප්රථමයෙන්ම මහේ මූලික තත්වය සෘජුවම තේරුම් ගනී.

2. “දුෂ්ට සුරංගනා දේවතාවිය” කණ්ඩායම ඇතුළත් කර ගැනීම

“Sleeping Beauty” නම සුරංගනා කතාවේ, දුෂ්ට සුරංගනා දේව මෑණියට කුමරියගේ බවින් ස්මයට ආරාධනා නොකරන අතර, වසර 15 කට පසුව ක්රියාත්මක වන ආකාරයේ ශාපයක් ඇය වෙත එල්ල කරයි. ඒ හා සමානව, වඩා දුෂ්කර යැයි සැලකෙන කණ්ඩායම් හැරුණු විට අතකේ ඒවායේ මිල පහළ මට්ටමක පවතී. ශ්රී ලංකාව සඳහා සංකරාන්තී යුක්තී යාන්ත්රණයන්ට සහාය දක්වන සහ අරමුදල් සපයන සාමාජික රටවල් ඇතුළු පරිත්යාගශීලීන්ට වඩාත් ප්රීපුර්ණ, ඓතිහාසික වශයෙන් දැනුවත්, බහු-විනය සහ උපදේශන ප්රවේශයක් තිබිය යුතුය අතර එය සමඟ වැඩ කිරීමට පහසු යැයි සිතන අනුකූල දේශපාලන කණ්ඩායම්වල අදහස් පමණක් නොව වඩාත් රුඩිකල් කණ්ඩායම් සහ කණ්ඩායම පත් වූ, පාචා දැන් සහ බැහැර කළ බවට හැඟෙන වානදිනයන්/ගලවා ගත් අයගේද අදහස් ඇතුළත් විය යුතුය. වානදිනයන්ගේ කණ්ඩායම්වලට නමත් වසින්ම සන්ධ්‍ය ප්රතිසාධනය අවශ්‍ය නොවන අතර, සාපරාධී වගවීමේ වන්දි ගවේමට සහ නැවත සිදු නොවීම පිළිබඳ සහතිකය ආදේශ කළ නොහැකි බව ප්රකාශ

කිරීමට බලකර සිටිති.

වින්දිතයන්/දිවි ගලවා ගත් අය ද පැමිණිලි කරන්නේ නමත් පරිත්‍යාගශීලීන් සමඟ රුස්වීමේ සඳහා කල්තියා පමණක් සෞඛ්‍ය බවය, උදාහරණයක් ලෙස, ගැටුමේ ආරම්භක සමුදායවකදී ලිංගික ප්‍රවණත්වය වැළැක්වීමේ සමුදායවක සහ ඔවුන් පැමිණෙන රටේ දේශපාලන විගණනා සහ CRSV වැළැක්වීම පිළිබඳ එහි වාර්තාව ගැන සඳහන් නොකර වින්දිතයකුගේ/දිවි ගලවා ගත් අයගේ සාමාන්‍ය උදාහරණ ලෙස පමණක් සලකන බවය - ශ්‍රී ලංකාවේ රජය සහ ආරක්ෂක හමුදා ඇතුළු ප්‍රතිකර්මයේ පරිත්‍යාගශීලීයාගේ ඇති සම්බන්ධය නොසලකා හැරීම. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයට (OHCHR) අතීත උල්ලංඝනයන් සඳහා වගවීම සඳහා ඔවුන්ගේ සාක්ෂිය අවශ්‍ය වන අතර අවශ්‍ය වීම ගැන ඔවුන් අතිශයින් කණ්ඩායම පත්ව සිටින නමුත් ශ්‍රී ලංකාවේ අඛණ්ඩව සිදුවූවේන් පවතින CRSV උල්ලංඝනය කිරීමේ පිළිගැනීම හෝ ඒවා සමඟ සම්බන්ධ වීම ප්‍රතිකර්මයේ පරිත්‍යාග කිරීම. මෙම ආකාරයේ නොරා ගැනීමේ ප්‍රවේශය වින්දිතයන්ට/දිවි ගලවා ගත් අයට හානි කර වේ.

පරිත්‍යාගශීලීන්, එක්සත් ජාතීන්ගේ නියෝජිතයන් සහ විගණනා වරම් දරන්නන්, (අ) වින්දිතයන්/ දිවි ගලවා ගත් අය (මෑතකාලීන අය ඇතුළුව) සහ, වන වනම, (ආ) පිටරට සිටින බැහැර කරන ලද ඩයස්පෝරා කණ්ඩායම සමඟ ජීවිත මූලික කණ්ඩායම සාමාජික රටවල අතර අඛණ්ඩ, පුද්ගලික, රහස්‍ය රුස්වීමේ මාලාවක් පැවැත්වීමට අපි යෝජනා කරමු. බහුවිධ පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ මෙම ගැටළු නැවත සලකා බැලීමෙන් වින්දිතයන්/දිවි ගලවා ගත් අය නැවත වතාවක් කම්පනයට පත්වීමට සිදු නොවන පරිදි කණ්ඩායම රුස්වීමේ පැවැත්විය යුතුය. සහභාගිවන්නන්ට මනෝ සමාජීය සහ සෞඛ්‍ය යුතු අතර වින්දිතයන්ට/දිවි ගලවා ගත් අයට ඔවුන්ගේ උපදේශනයේ බලපෑම ක්‍රමයෙන් දැන ගැනීමට ප්‍රතිපක්ෂණ වටයක් පවත්වයි.

3. ලේඛනගත කිරීම සහ මනෝ සමාජීය සහාය ඒකාබද්ධ කිරීමට කැපවීම

CRSV ලේඛනගත කිරීමට සහාය දක්වන පරිත්‍යාගශීලීන් සමඟ වැඩි උපදේශනයක් තිබිය යුතු අතර, සාමාන්‍යයක් ලෙස, සියලු ව්‍යාපෘතිවල මූලික සැලසුමට ඔවුන් සාරවත් මනෝ සමාජීය සහාය ඇතුළත් කරන බවට අපි සහතික කළ යුතුය. ITJP හි සහෝදර මනෝ සමාජීය ආධාරක වැඩසටහන, වන SAST, සාක්ෂිකරුවන්ගේ ආරක්ෂාව සඳහා ඉතා වැදගත් වන අතර සමහර විට වචනාර්ථයෙන් පිටින බේරා ඇත. ITJP සබැඳිය පරිත්‍යාගශීලීන්ට ඒත්තු ගැන්වීමට උත්සාහ කර ඇතත් "උපදේශනවරයා නොමැතිවූවා නම්, මම අද මගේ නොසිටීමි," එක් සියදිවි නසා ගැනීමට උද්සාහ කළ වින්දිතයකේ පැවසුවේය. මෙම මනෝ සමාජීය සහායගතය ලබා දීමේ හැකියාව නොමැතිව, සිදුකරන ලේඛන ගත කිරීමේ කිරියාවලිය නිසිසාරණය සහ සුරාකෑමක් ලෙස වටහා ගත හැකිය.

අපි CRSV ලේඛන කටයුතු සඳහා අරමුදල් සපයන පරිත්‍යාගශීලීන්ගේ වටමෝස රුස්වීමක් සහ ශ්‍රී ලංකාව සහ CRSV හි වැඩ සඳහා අරමුදල් සපයන උප සමූහයක් වින්දිත/දිවි ගලවා ගත් අයගේ සහාය සඳහා වන කළ යුතු ලියකියවිලි සඳහා ප්‍රදාන අරමුදල්වල ප්‍රතිශතයක් ලෙස කම්පන සහ උපදේශන සහාය, නීති ආධාර සහ මූලික අවශ්‍යතා ඇතුළත් කිරීමට පරිත්‍යාගශීලීන්ගේ ප්‍රතිඥාවක් සාකච්ඡා කිරීමට යෝජනා කරමු.

4. ඕනෑම සංහිදියා කිරියාවලියක කොටසක් ලෙස විදේශයන්හි සිටින මනෝ සමාජීය වදේයවරුන්ගේ සහ රට තුළ සිටින පුද්ගලයින්ගේ වැඩ කටයුතු පරිපූරණ වීලාසිතාවකට ඒකාබද්ධ කරන්න

ITJP සහායක කණ්ඩායම විදේශයන්හි සිටින වින්දිතයන්ට/දිවි ගලවා ගත් අයට උපන් රටේ වින්දිතයන්/දිවි ගලවා ගත් අයගේ වෛද්‍යව සහ දෑක් වෛද්‍යා නේරුම ගන්නා වෘත්තීය උපදේශකයින් වීමට සහාය වේ, එමෙන්ම රටින් පිටත ඔවුන්ගේ චිත්තය වර්ධනය කර ගැනීමට අවකාශය හා කාලය තිබේ. ලන්ඩනයේ SAST වැඩසටහන තුළින් ඉගෙන ගත් දේ ශ්‍රී ලංකාවේ වෘත්තීයයන් සමඟ බඳවා නොගන්නද, මෙම SAST වැඩසටහන වින්දිතයන්ට/ දිවි ගලවා ගත් අයට ආරක්ෂිත පරිසරයක් තුළ ගැඹුරු අත්දැකීමේ සැකසීමට හැකි උපකාරක කාර්ය මණ්ඩලයක් සහිත ස්ථානයකි. එලෙසම, විදේශයන්හි දිවි ගලවා ගත් කාර්ය මණ්ඩලය නම රට හැර ගොස් ඇති අතර මානසික සෞඛ්‍ය සේවාව ලබා දීමේදී ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඇති වර්ධනයන් සහ බාධාවන්ගෙන් කුරුණු ඉගෙන ගත හැකිය.

ව්‍යාපෘතිය තුළින් ඉගෙනීම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා අපි වැඩි ආයෝජනයක් යෝජනා කරන අතර, රට තුළ සිදුකරන

පුද්ගල පුහුණුව සහ මාර්ගගත අධීක්ෂණ සැසිවලදී සිදුකරන හුවමාරු පරිචයන් තුළින් වීදේශයන්හි සිටින ශ්රී ලාංකිකයන් සහ එකම ගැටළු සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරන ආයතන අතර සම්බන්ධතා ගොඩනගා ගැනීමටත් අපි වැඩි ආයතනිකයක් යෝජනා කරමු.

5. අන්තර් පරමපරාවලී කම්පන පර්යේෂණ පැවැත්වීම

ගැටුමෙන් පීඩාවට පත් වූ ශ්රී ලාංකිකයන් අතරට යුද්ධයට පෙර, යුධ සමයේ හෝ යුද්ධයෙන් පසු උපත ලැබූ පුද්ගලයන් ද ඇතුළත් ය. සංකරාන්තී කම්පන සම්ප්රේෂණය හුදු සම්ප්රේෂණයට වඩා වැඩි යමක් ආවරණය කරයි, මන්ද එය අවිඤානික මතසහෝ ගබඩා කර ඇති නොකියු මතකයන් සහ අන්දැකීම වලට නිරාවරණය වීම තුළින් පසු පරමපරාවන්ට ඇතිවන බලපෑම ඇතුළත් වේ. මෙම අන්දැකීම පවුලේ ඒකකය තුළ මුල් බැස ගනී. සෑම අනුප්රාප්තික පරමපරාවක්ම බලපෑමට ලක්ව ඇති අතර, රට තුළ සහ ඉන් පිටත සිටින ද්රවිඩ සිද්ධි අධ්යන සංවකයින්ගේ දැක්මට අනුව වැඩි ආකර්මණශීලී බවක් ප්රදර්ශනය කිරීම හෝ අභයන්තරයට හැරීම මෙන්ම ප්රවණ්ඩකාරී සහ භයානක කණ්ඩායම් ඇති වීමේ ප්රවනතාවයකින් යුත් නව නැගී එන පරමපරාවකට මග පාදන බව විස්තර කරයි. 2009 යුද්ධය අවසානයේ මුල්ලිවයා කාලිනිදී, බලහත්කාරයෙන් අනුරුදහන් කිරීමේ සහ ආදර්ශීයයන් ඝාතනය කිරීමේ, පුනරුත්ථාපන කඳවුරු, වධහිංසා සහ ලිංගික හිංසනය වැනි ඓතිහාසික සිද්ධිවලින් තිසා අන්තර් පරමපරාවට සිදුවිය හැකි කම්පනය ද සැලකිල්ලට ගත යුතුය - මේ සියලු සාමූහික කම්පනයට හේතුවී ඇති අතර ඉදිරි පරමපරාවන්ට කල්පවත්නා බලපෑමක් සහ ශ්රී ලංකාවේ සහ ඩයස්පෝරාවේ පරමපරා ගණනාවකට කල්පවත්නා බලපෑමක් ඇත. වීදේශයන්හි, යුද්ධය අවසානයේ අනුරුදහන් වූ එල්ටීටීඊ සාමාජිකයින්ගේ දරුවන් අතර මෙය අපට දක්නට ඇත. මෙය නවත් පර්යේෂණ අවශ්ය ක්ෂේත්රයකි. නොවිසඳුණු කම්පනය සහ ඒ ආශ්රිත හැගීම් තිසා අයුක්තිය, කණ්ඩායම්, පාවාදීම සහ අමනාපය වැනි හැගීම් අවුස්සයි. ඉතිහාසය, යුක්තිය සහ වන්දි ගවේෂ පිළිබඳ සන්ධිවැදි සහ සවිස්තරාත්මක වාර්තාවක් නොමැති වීමට, තම ජීවිතයට පිළිතුරු සහ අරුතක් සොයන තරුණ පරමපරාව, ඔවුන්ගේ වෛද්‍යව සහ වින්දිතයන්ගේ අන්දැකීම සනාථ කරන සරල පැහැදිලි කිරීමේ හෝ ඒ සම්බන්ධ කතා ඉදිරිපත් කරන රුඩිකල් මතවාදයන්ට ගොදුරු විය හැකිය.

“සාමූහික කම්පන” පිළිබඳ පර්යේෂණ පත්රිකාවක් ඉදිරිපත් කිරීමට අපි යෝජනා කරමු, එය විශාල ජනගහනයක් දිගු කාලයක් තිස්සේ අත්විඳින ලද කම්පනයක් වන අතර, එය දශක තුනකට වැඩි කාලයක් දමෙල ජාතිකයින්ට අත්විඳීමට සිදු වූ අතිශය දිගුකාලීන බරක් වැනිය. 2009 වසරේ සිද්ධිය අවසානයේ සිට කාලපරිච්ඡේදය තුළ, ඔවුන් ගාර්රික හිංසනයෙන්, කුසගින්නෙන්, බල රහිත භාවයෙන්, අවමානයෙන් හා අමානුෂිකභාවය හේතුවෙන් මාස හතේ වසර ගණනාවක් පුරාවට භීෂණයෙන් පීඩා වින්දෙණිය. එවැනි පර්යේෂණ පත්රිකාවක් තිබේ නැති ශෝකය මගින් සංලක්ෂිත “survivor syndrome,” සහ “survivor’s frible” සහ අත්විඳින ලද වෛද්‍යව ගැන කතා කිරීමට නොහැකි වීම ගැන ගවේෂණය කළ යුතුය. අන්යෝන්ය මනෝවිද්‍යාත්මක ප්රතිකර්මය සහ රෝගාබාධ සහ නිදන්ගත ප්රතිකර්මයාශීලී ආකර්මණශීලීත්වයන් තමාට එරහේව ආපසු හැරීම තුළින් නිදන්ගත ප්රතිකර්මයාශීලී මානසික අවපීඩනයකට තුඩු දීම මෙම පත්රිකාව තුළින් මෙය පරීක්ෂා කළ යුතුය.

ග්රන්ථාවලිය

Ager, A., Strang, A., සහ Wessells, “ගැටුම් ආශ්‍රිත ලිංගික ප්‍රවණ්ඩත්වයෙන් දිවි ගලවා ගත් අය නැවත ප්‍රජාවට ඒකාබද්ධ කිරීම: සාහිත්‍ය විචාරයක්,” මැදිහත්වීම: ගැටුම් බලපෑමට ලක් වූ පුද්ගල මානසික සෞඛ්‍යය සහ මනෝ සමාජීය සහාය පිළිබඳ සඟරාව 13, අංක. 3 (2015): 177-196.

Basoglu, M., “කම්පනයේ භෞමික විද්‍යාව: වධහිංසාව සහ එහි ප්‍රතිඵලය,” European Journal of Psychotraumatology 7, අංක. 1 (2016).

බර්මන්, ඩී., ට්‍රාන්, එන්. සහ විලියම්ස්, “සරණාගතයින්ගේ සිට නැවත පදිංචි කිරීම දක්වා: සරණාගතයින් නැවත පදිංචි කිරීමේ අනුවර්තනය හැඩගැස්වීමේදී අන්තරායය, මානසික සෞඛ්‍යයේ සහ සමාජ සහයෝගයේ කල්පවත්නා භූමිකාවන්,” American Journal of Community Psychology 1, අංක. 1-2 (2008): 17-31.

ශ්‍රී ලංකාවේ ගැටුම් ආශ්‍රිත ලිංගික ප්‍රවණ්ඩත්වයට ගොදුරු වූවන් සඳහා වගවීම සහ වන්දි ගවේෂ විකල්ප ප්‍රතිපත්ති මධ්‍යස්ථානය (2016): <https://www.cpalanka.org/wp-content/uploads/2016/07/CSV-paper-June-2016.pdf>.

කෝන්, සී., සහ ගුඩ්වින්-ගිල්, ජී.එස්., “සන්තද්ධ ගැටුම් ලිංගික ප්‍රවණ්ඩත්වය: විශ්වාසය කඩ කිරීමක්,” රතු කුරුස සංවිධානයේ ජාත්‍යන්තර සමාලෝචනය වසර 34, අංක. 289 (1994): 79-90.

Freyd, J. J., & Birrell, P. J., “පාවාදීමේ කම්පන න්‍යාය: මානසික හා ශාරීරික සෞඛ්‍යයට පාවාදීමේ බලපෑම,” කම්පනය, ප්‍රවණිකත්වය සහ අපයෝජනය 14, අංක. 4 (2013): 353–366.

ගුඩ්, ඒ., සහ ඇන්ඩර්සන්, ජේ, “වධහිංසා, විශ්වාසය සහ සත්‍යය: සරණාගතභාවය සෙවීමේ සත්‍යතාව පිළිබඳ සාමාන්‍ය සහ මනෝවිද්‍යාත්මක උපකේතයන්, නීතිය සහ මනෝවිකිත්සාව පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සඟරාව, 53 (2017): 1–9.

Gowrinathan, Nimmi, “කඳවුරු ඇතුළත, පිටත යුධ පීඩි,” <https://sangam.org/wp-content/uploads/2021/05/Gowrinathan-Inside-Camps-Outside-Battlefields-2013.pdf>.

හියුමන් රයිට්ස් වොච්, “අපි ඔබට පාඩමක් උගන්වන්නෙමු - ශ්‍රී ලංකා ආරක්‍ෂක හමුදාව විසින් දෙමළ ජාතිකයන්ට එරෙහි ලිංගික ප්‍රවණිකත්වය” (2013): <https://www.hrw.org/report/2013/02/26/we-will-teach-you-lesson/sexual-violence-against-tamils-sri-lankan-security-forces>.

ජාත්‍යන්තර අපරාධ සාක්ෂි ව්‍යාපෘතිය (ICEP), ‘දණ්ඩ මුක්තියේ දූපත’: ශ්‍රී ලංකා සිවිල් යුද්ධයේ (2014) අවසන් අදියරේ ජාත්‍යන්තර අපරාධ පිළිබඳ විමර්ශනය: <https://piac.asn.au/project-highlight/international-crimes-evidence-project/>.

ITJP, “නිහඩ නොකළ: පිරිමි දිවි ගලවා ගත් අය ශ්‍රී ලංකාවේ ගැටුම් ආශ්‍රිත ලිංගික ප්‍රවණිකත්වය ගැන කතා කරයි” 2018, https://itjpsl.com/assets/ITJP_unsilenced_report-final.pdf.

ITJP, “ශ්‍රී ලංකාව: ආරක්ෂක හමුදා විසින් වධහිංසා පැමිණවීම සහ ලිංගික ප්‍රවණිකත්වය,” 2020–21 <https://itjpsl.com/reports/torture-2020-21>.

Nickerson, A., Bryant, R. A., Steel, Z., Silove, D., & Brooks, R., “Broken Trust: වධහිංසා පැමිණවීමේ වින්තවේගීය බලපෑම සංකල්පනය කිරීම,” කම්පන ආතතිය පිළිබඳ සඟරාව 24, අංක. 4 (2011): 442–446.

Price, L., & Shildrick, මුර්තිමත් ප්‍රතිරෝධය: සම්මතයන්ට අභියෝග කිරීම, නිශ්ශබ්දතාවය බිඳීම (Palgrave Macmillan, 2011).

සහ ජයවර්ධන සහ ජයවර්ධන, සංස්. යුක්තිය සෙවීම: ශ්‍රී ලංකා පත්‍ර (විකාශයේ විවිධ විද්‍යාලය මුද්‍රණාලය, 2017).

Kaczurkin, A. N., Asnaani, A., Alpert, E., & Foa, E. B., “පාවා දීමේ කම්පනය සහ පශ්චාත් කම්පන ආතති ආබාධ රෝග ලක්ෂණ අතර මැදිහත්කරුවෙකු ලෙස බැඳීම අතරක්ෂිතභාවය,” කම්පන ආතතිය පිළිබඳ සඟරාව 29, අංක. 3 (2016).

එම්.ඒ. නිරිඇල්ල, ඩී. එස්. ජේ. එස්., ශ්‍රී ලංකාවේ අපරාධ යුක්ති ක්‍රමයේ ද්විතියිකව වින්දනයන් වීම වළක්වා ගැනීම සඳහා සමකාලීන නීති රාමුවේ ප්‍රමාණවත්භාවය: ස්ත්‍රී දූෂණ වින්දනයන්, විවාහය සහ පවුල් සමාලෝචනය පිළිබඳ විශේෂ සඳහන 57, අංක. 3 (2021): 191–219, <https://doi.org/10.1080/01494929.2020.1847233>.

Peel M, Mahtani A, Hinshelwood G, Forrest D. ශ්‍රී ලංකාවේ රැඳවුම් භාරයේ සිටින පිරිමින්ගේ ලිංගික අපයෝජනය. ලැන්සෙට්. 2000 Jun 10;355(9220):2069-70. Doi: 10.1016/S0140-6736(00)02368-0. PMID: 10885371.

Rafferty, L., Österlund, E., & Fiske, L. “ගැටුම් ආශ්‍රිත ලිංගික ප්‍රවණිකත්වයේ බලපෑම, දිවි ගලවා ගත් අයගේ අනන්‍යතා ගොඩනැගීම, තඩන්තු කිරීම සහ පරිවර්තනය කිරීම: ක්‍රමානුකූල සාහිත්‍ය සමාලෝචනයක්,” කම්පනය, ප්‍රවණිකත්වය සහ අපයෝජනය 21, අංක. 5 (2020): 911–925.

Rothschild, B., ශරීරය මතක තබා ගනී: කම්පන සහ කම්පන ප්‍රතිකාර පිළිබඳ මනෝ භෞතික විද්‍යාව, (Norton Professional Press, 2000).

සාමය සහ යුක්තිය සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා ව්‍යාපාරය, “ශ්‍රී ලංකාවේ උතුරු පළාතේ මනුෂ්‍යත්වයට එරෙහි අපරාධ” (2014): <https://www.srilankacampaign.org/our-new-report-points-to-ongoing-crimes-against-humanity-in-sri-lanka-north/>.

Steel, Z., Chey, T., Silove, D., Marnane, C., Bryant, R. A., & van Ommeren, M., මහා ගැටුම් සහ අවනැත්වීම්වලට නිරාවරණය වන ජනගහනය අතර මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රතිඵල සහිත වධහිංසා සහ වෙනත් විභව කම්පන සහගත සිදුවීම් සම්බන්ධ කිරීම: ක්‍රමානුකූල සමාලෝචනයක් සහ මෙටා විශ්ලේෂණයක්. ඇමරිකානු වෛද්‍ය සංගමයේ ජර්නලය 302, අංක. 5 (2009): 537-549.

Traunmüller, R., Kijewski, S., & Freitag, M. යුද්ධයේදී ලිංගික හිංසනයට ගොදුරු වූ නිහඩ වින්දනයන්: ශ්‍රී ලංකාවේ ලැයිස්තුගත අන්තදා බැලීමකින් ලබාගත් සාක්ෂි, “සට්ටන විසඳුම් ජර්නලය 63, අංක. 9 (2019): 2015–2042, <https://doi.org/10.1177/0022002719828053>.

එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය, OISL, ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ OHCHR විමර්ශන වාර්තාව, A/HRC.30.CRP.2 (2015).

වුඩ්, ඊ. ජේ., “සන්නද්ධ කණ්ඩායම් සහ ලිංගික ප්‍රවණිකත්වය: යුධ කාලීන ස්ත්‍රී දූෂණ දුර්ලභ වන්නේ කවදාද? දේශපාලනය සහ සමාජය 37, අංක. 1 (2009): 131–161, <https://doi.org/10.1177/0032329208329755>.

Yehuda, R., & Bierer, L. M. “කෝට්සෝල් සහ PTSD අවදානම් සම්ප්‍රේෂණ සම්ප්‍රේෂණය,” බුද්ධිය පර්යේෂණයේ ප්‍රගතිය 167 (2008): 121–135.

Yehuda, R., Daskalakis, N. P., Bierer, L. M., Bader, H. N., Klengel, T., Holsboer, F., & Binder, E. B., සමූලඝාතන නිරාවරණය FKBP5 මෙතිලේෂන් මත පරම්පරාගත බලපෑම් ඇති කළේය” ජීව විද්‍යාත්මක මනෝවිකිත්සාව 80, අංක. 5 (2016): 372–380.

1 උපකාරක වැඩසටහනට ඇතුළත් කරන විට දීවි ගලවා ගත් පුද්ගලයා විස්තර කරීමේදී "වින්දිතයා" යන යද්දේ භාවිතා වේ.

2 "ගර" ලංකාව බරපතල මානව හිමිකම් කඩකිරීමේ නැවත නව නිවැරදි කරන භයානක මානවක ගමන් කරය." එක්සත් ජාතීන්ගේ වාර්තාව (2021 ජනවාරි 27): <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2021/01/sri-lanka-alarming-path-towards-recurrence-grave-human-rights-violations-un-?LangID=E&NewsID=26695>.

3 ITJP ලන්තී ඇමරිකාව, එක්සත් ජනපදය සහ යුරෝපයේ තවු පවරා ඇත.

4 එක්සත් ජාතීන්ගේ මහලේකම් (UNSG), ගර" ලංකාවේ වගවීම පිළිබඳ මහලේකම්වරයාගේ විශේෂඥ මණ්ඩලයේ වාර්තාව, 2011 මාර්තු 31, <https://www.refworld.org/docid/4db7b23e2.html> හි ලබා ගත හැක [ප්‍රවේශය ජූලි 17 2023].

5 Peel, Michael, A. Mahtani, Gill Hinshelwood, සහ Duncan Forrest. 2000. "ගර" ලංකාවේ රුද්‍රවුම භාරයේ සිටින පිරිමින්ගේ ලිංගික අපයෝජනය." *ලැන්සට්*: 355 (10): 2069-70.

6 පරේරා, සසංක. 1998. ගර" ලංකාවේ දේශපාලන ප්‍රවණතාවය: ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ ගතිකත්වය, ප්‍රජාවට පාලන සහ ගැටළු, කැලඹීම, ගර" ලංකාව: කාන්තා පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානය.

7 එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලය, ගර" ලංකාව පිළිබඳ OHCHR විමර්ශන වාර්තාව (OISL), 2015 සැප්තැම්බර් 16, A/HRC/30/CRP.2, <https://www.refworld.org/docid/55fbb1d04.html> [2023 ජූලි 17 ප්‍රවේශය විය].

8 ජාත්‍යන්තර සත්‍ය සහ යුක්තිය වි්‍යාපනිය ගර" ලංකාව, "Silenced."

9 එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය, ලිංගික ප්‍රවණතාවය සමබන්ධ ගැටුම් සඳහා වන්දි ගවීම-මහලේකම්වරයාගේ මාර්ගෝපදේශ සටහන (ජූනි 2014).

10 සන්දේශ සිටිනුමාරන්, සන්දේශ ගැටුමේදී පිරිමින්ට එරෙහි ලිංගික ප්‍රවණතාවය ජාත්‍යන්තර නීතිය පිළිබඳ යුරෝපීය සභාවේ වදන. 18 අංක. 2, 253, 256 (2007), <http://ejil.org/pdfs> යන වෙබ් අඩවියේ ලබා ගත හැකිය.

11 Global Survivors Fund - <https://genderchampions.com/events/global-survivors-fund-co-creating-reparations-with-survivors-of-conflict-related-sexual-violence-lessons-learned-and-emerging-best-practice>. "ගැටුම ආරෝගි ලිංගික ප්‍රවණතාවය (CRSV)" යන යද්දේම අදහස් කරන්නේ ස්ත්‍රී දූෂණය, ලිංගික වහලුභාවය, බලහත්කාර ගණිකා වෘත්තීය, බලහත්කාරයෙන් ගැබ් ගැනීම, බලහත්කාරයෙන් ගබ්සා කිරීම, බලහත්කාර වන්ධ්‍යාකරණය, බලහත්කාර ව්‍යාධි, ගැටුමකට සෘජුව හෝ වක්රව සම්බන්ධ වූ කාන්තාවන්, පිරිමින්, ගැහැණු ළමයින් හෝ පිරිමි ළමයින්ට එරෙහිව සිදු කරන ලද සංසන්දනාත්මක බරපතල වෙනත් ඕනෑම ආකාරයක ලිංගික ප්‍රවණතාවයයි," <https://peacekeeping.un.org/en/conflict-related-sexual-violence>; එක්සත් ජාතීන්ගේ මහලේකම්වරයාගේ ගැටුම් සමබන්ධ ලිංගික ප්‍රවණතාව වාර්තාව (S/2019/280), ICRC, විසින් CRSV විස්තර කරන්නේ "ප්‍රවණතාවය, බලකිරීම, රඳවා තබා ගැනීම, මානසික පීඩනය හෝ ඕනෑම වින්දිතයකට එරෙහිව එළඹෙන ලද බලය අතී සිලසෙ භාවිතා කිරීමට බිය වීම වැනි බලහත්කාරයන් හෝ බලය යොදා පවතින ලද ලිංගික ස්වභාවයේ ක්‍රියාවන් ලෙස ය." <https://www.icrc.org/en/document/sexual-violence-armed-conflict-questions-and-answers>.

12 OISL, A/HRC/30/CRP.2, para. 591.

13 එළවිටිමේ මවුලේ ප්‍රවණතාවයක සිදු කළ බවට වාර්තා නොමැති බැවින් ලිංගික ප්‍රවණතාවය (OISL 2015, 117) ඉතා අසමානිත (Wood 2006, 2009) ලෙස විස්තර කර ඇත. ව්‍යවහාරිකව මූලාශ්‍රවලින් ලැබෙන තොරතුරුවලින් පෙනේ යන්නේ ලිංගික ප්‍රවණතාවයේ අපරාධකරුවන් එළවිටිමේ විසින් දැඩි දඬුවම්වලට ලක්කරීමේ අවදානමක් නිවුනු බවයි (OISL, 117). "යුද්ධයේදී ලිංගික ප්‍රවණතාවයට ගොදුරු වූ නිහඬ වින්දිතයන්: ගර" ලංකාවේ ලියාපදිංචි අත්හදා බැලීමකින් සාක්ෂි," Richard Traunmuller, Sara Kijewski සහ Markus Freitag, ගැටුම නිරාකරණය පිළිබඳ ජ්‍යෙෂ්ඨ 1-28 (2019). සහ ජයවර්ධන සහ ජයවර්ධන, සංස්කෘතික සවිම: ගර" ලංකා පන්තිය: 6. "වැටුල" යටතේ WMC කාන්තාවන්, තැන, යුද්ධය යන ස්ත්‍රී දූෂණයන් නොවේ" (2013): <https://womensmediacenter.com/women-under-siege/no-war-doesnt-have-to-mean-rape>.

14 2004 දී ගර" ලංකාවේ නැගෙනහිර කොටස සංවිධානයේ වෙබ් අඩවියේ අංශ සමග එක් වූ (පසුව නවීකරණ) බණ්ඩාරය වූ කුරුණා කණ්ඩායම කණ්ඩායම මෙන්ම 1980 ගණන්වල ජයවර්ධන වූ දමෙල සටන්කාමී වන ඊළාම ජනතා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පක්ෂය (EPDP) ද මෙයට ඇතුළත් ය.

15 HRW (2013), "අපි ඔබට පාඩමක් උගන්වමු"; Sooka, Yasmin (2014), "නිමා නොකළ යුද්ධයක: ගර" ලංකාවේ වධහිංසා සහ ලිංගික ප්‍රවණතාවය 2009-2014", එංගලන්තයේ සහ වෙල්ස්හි මානව හිමිකම් කමිටුව, <https://www.refworld.org/docid/5130850f2.html>; OISL වාර්තාව, ජෛදය. 372. සාමාන්‍ය යුක්තිය සඳහා වන ගර" ලංකා වි්‍යාපනය, "ගර" ලංකාවේ උතුරු පළාතේ මනුෂ්‍යත්වයට එරෙහි අපරාධ" (2014) ද බලන්න: <https://www.srilankacampaign.org/our-new-report-points-to-ongoing-crimes-against-humanity-in-sri-lanka-north/>, [මින් ඉදිරියට "ගර" ලංකාවේ උතුරු පළාතේ මනුෂ්‍යත්වයට එරෙහි අපරාධ"], ජාත්‍යන්තර ප්‍රවේශන කණ්ඩායම ගර" ලංකා අතීර්ථයේ දක්වා ඇත.

16 HRW (2013), "අපි ඔබට පාඩමක් උගන්වමු", 6 වන පිටුව, ජාත්‍යන්තර ප්‍රවේශන කණ්ඩායම ගර" ලංකා අතීර්ථයේ දක්වා ඇත.

17 "සංකල්ප සටහන, දණ්ඩුකුකිතියට එරෙහි සටන නැවත ප්‍රවේශනය කිරීම - ගර" ලංකාවේ සන්දේශය," දකුණු අප්‍රිකාවේ මානව හිමිකම් පදනම, ජාත්‍යන්තර සත්‍ය සහ යුක්තිය වි්‍යාපනිය ගර" ලංකාව සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා මාධ්‍යවේදීන් විසින් පවත්වනු ලබන වටහේස සාකච්ඡාව. (2022 පෙබ් 15): https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=921277335257864. ITJP, "ගර" ලංකාවේ ආරක්ෂක හමුදා විසින් වධහිංසා පැමිණවීම සහ ලිංගික ප්‍රවණතාවය, 2020-21" (2021): <https://itjps.com/reports/torture-2020-21>.

18 OISL Report, pp. 117-128. ජාත්‍යන්තර අපරාධ සාක්ෂි වි්‍යාපනිය (ICEP), "දණ්ඩුකුකිතියේ දූෂණ: ගර" ලංකා සිවිල් යුද්ධයේ අවසන් අදියරේ ජාත්‍යන්තර අපරාධ පිළිබඳ විමර්ශන" (2014 පෙබ්වාරි): 150 ff., https://www.piac.asn.au/wp-content/uploads/island_of_impunity.pdf.

19 බලන උදා. විශේෂ වාර්තාකරු මහේෂ වාර්තාව (2016), A/HRC/34/54/Add.2, ජෛදය. 43 ජාත්‍යන්තර ප්‍රවේශන කණ්ඩායම ගර" ලංකා අතීර්ථයේ දක්වා ඇත.

20 ඇත් වූ විටත් සහ භවතින් ගොත්සේක (ජූලි 2016), "ගර" ලංකාවේ ගැටුම ආරෝගි ලිංගික ප්‍රවණතාවයට ගොදුරු වූවන් සඳහා වගවීම සහ වන්දි ගවීම" විකල්ප ප්‍රතිපත්ති මධ්‍යස්ථානයේ සාකච්ඡා පන්තිය: 5, <https://www.cpalanka.org/wp-content/uploads/2016/07/CSV-paper-june-2016.pdf>; OISL වාර්තාව, ජෛදය. 116 සහ 597; වධහිංසා සහ වෙනත් කුරුණු, අමාත්‍යාංශ හෝ අවමන් සහගත සැලකීම හෝ දඬුවම් පිළිබඳ විශේෂ වාර්තාකරු, "විශේෂ වාර්තාකරු ගර" ලංකාවේ සිදු කළ මහේෂ වේදි වධහිංසා පැමිණවීම සහ වෙනත් කුරුණු, අමාත්‍යාංශ හෝ අවමන් සහගත සැලකීම හෝ දඬුවම් පිළිබඳ කළ වාර්තාව" (2016 දෙසැම්බර්), A/HRC/34/54, ජෛදය. 26 ("විශේෂ වාර්තාකරුවන්ගේ මහේෂ වාර්තාව"); HRW (2013), "අපි ඔබට පාඩමක් උගන්වමු"; 40; ITJP (2017) "නොවෙන්වා": 41-47 ජාත්‍යන්තර ප්‍රවේශන කණ්ඩායම ගර" ලංකා අතීර්ථයේ දක්වා ඇත.

21 "යුද්ධයේදී ලිංගික ප්‍රවණතාවයට ගොදුරු වූ නිහඬ වින්දිතයන්: ගර" ලංකාවේ ලියාපදිංචි අත්හදා බැලීමකින් සාක්ෂි," Richard Traunmuller, Sara Kijewski සහ Markus Freitag, ගැටුම නිරාකරණය පිළිබඳ ජ්‍යෙෂ්ඨ (2019): 1-28.

22 Peel M, Mahtani A, Hinshelwood G, Forrest D. ගර" ලංකාවේ රුද්‍රවුම භාරයේ සිටින පිරිමින්ගේ ලිංගික අපයෝජනය. *ලැන්සට්*. 2000 ජූනි 10; 355(9220):2069-70. doi: 10.1016/S0140-6736(00)02368-0. PMID: 10885371.

23 "යුක්තිය සාමය: 2009 මැය" මාසයේ සිට ගර" ලංකාවේ වධහිංසා පැමිණවීම සඳහා අනුච්ඡාදය (2015 අගෝස්තු): "... ලිංගික දූෂණය ඇතුළත් ලිංගික වධහිංසා (71%) (සියලු සිද්ධීන්ගෙන් 39%)," <https://www.freedomfromtorture.org/sites/default/files/2019-04/Tainted%20Peace%20-%20torture%20in%20Sri%20Lanka%20since%20May%202009%20English%20Summary.pdf>. ඉතා කුඩා වෙනසක්: ගර" ලංකාවේ ආරක්ෂක මහේෂ වෙළඳ සිද්ධිමේන් පවතින වධහිංසා, (2019 පෙබ්වාරි): "බහුතරයක් ලිංගික වධහිංසාව හඳුනා ගත හැකි අතර, මිලිනගේ බොහෝ දෙනෙක් යම් ආකාරයක දූෂණයකට මුහුණ දී ඇත. (ගුද, යෝනි මාර්ගය, මුඛ සහගේ බෙහෙවින් සහ ප්‍රජාසංවික වස්තූන් වැනි උපකරණ ඇතුළත් කිරීම). කුදකෙක් බහු දූෂණ පිළිබඳව වාර්තා කළ අතර පස් දෙනෙකු සමග දූෂණයට ලක් විය."

24 "අපි ඔබට පාඩමක් උගන්වමු" ගර" ලංකා ආරක්ෂක හමුදා විසින් දමෙල ජනයට එරෙහි සිදුකළ ලිංගික ප්‍රවණතාවය (2013 පෙබ්වාරි 26): <https://www.hrw.org/report/2013/02/26/we-will-teach-you-lesson/sexual-violence-against-tamil-sri-lankan-security-forces>.

25 ITJP, "නිහඬ නොකළ: දීවි ගලවා ගත් පිරිමි අය ගර" ලංකාවේ ගැටුම ආරෝගි ලිංගික ප්‍රවණතාවය ගැන කතා කරයි" (2018): https://itjps.com/assets/ITJP_unsilenced_report-final.pdf.

26 ආසියා-පැසිෆික් කලාපයේ පිරිමින් පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ සමීක්ෂණය කලාපයේ ඉහළ මට්ටමේ ලිංගික හිංසනයන් හඳුනා කරයි (2013 සැප්තැම්බර් 10): <https://www.svri.org/sites/default/files/attachments/2016-07-19/RBAG-Gen-der-2013-P4P-VAW-Report-Summary.pdf>.

27 OISL, A/HRC/30/CRP.2, para. 591.

28 දණ්ඩුකුකිතිය සංග්‍රහය 363 සහ 364 වගන්ති.

29 දණ්ඩුකුකිතිය සංග්‍රහය (1883 අංක 2 ආඥාපනත) ගර" ලංකාවේ අපරාධ සහ දණ්ඩුකුකිතිය පනත. පනත/ නීතිය 1883 දී සමමත කරන ලදී. දණ්ඩුකුකිතිය සංග්‍රහ (සංශෝධන) පනත ලෙස සංශෝධන දෙකක් සිදු කරන ලදී.

30 Ibid.

31 දණ්ඩ නීති සංග්‍රහය 363 සහ 364 වගන්ති.

32 CRSV ලබා ගැනීමට ඉඩක් තොමැති ගරු ලංකාවේ සත්රී දූෂණ නඩු විභාග සඳහා වන සංවිධානවේදය, 2006-2016 දක්වා සත්රී දූෂණ සඳහා වරදකරුවන් 21ක්, නිදහස් කොට නිදහස් කිරීමේ 27ක් පමණක් කරන අතර විභාගවීමේ පවත්නා නඩු 2000 කට වැඩි ප්‍රමාණයක් පවතී, මුහුණදී ආරව්වාවගේ දේශන ගරුණෝ ජීවිත ගිරාජනි නිරීක්ෂණ (2021). 33 ITJP, “නිහඩ තොකළ: දිවු ගලවා ගත් පරිමා පුද්ගලයන් ගරු ලංකාවේ ගැටුම ආරෝන ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වය ගැන කතා කරයි” (2018) https://itjpsl.com/assets/ITJP_unsilenced_report-final.pdf. නිරීක්ෂණ, එම්. ඒ. ඩී. එස්. ජේ. එස්., ගරු ලංකාවේ අපරාධ යුක්ති කාර්යයේ දිවුනිකව වීනිදිනියන් වීම වළක්වා ගැනීම සඳහා සමකාලීන නීති රාමුවේ ප්‍රමාණවත්භාවය: සත්රී දූෂණ වීනිදිනියන්, විචාරය සහ පවුල් සමාලෝචනය පිළිබඳ විශේෂ සඳහන 57, අංක. 3 (2021): 192. <https://doi.org/10.1080/01494929.2020.1847233>.

34 E Fulu, X Warner, S Miedema, R Jewkes, T Roselli සහ J Lang, “සමහර පරිමා කාන්තාවන්ට එරෙහිව හිංසනය භාවිතා කරන්නේ ඇයි සහ අපට එය වළක්වා ගත හැක්කේ කෙසේද? ආසියාවේ සහ පැසිෆික් කලාපයේ පරිමා සහ ප්‍රචණ්ඩත්වය පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන් විසින් රටවල් ගණනාවක් සිදුකල අධ්යයනයක් ප්‍රමාණාත්මක සොයාගැනීම” 2013, බැංකොක්: UNDP, UNFPA, UN Women සහ UNV 45 වන පිටුව, <https://www.undp.org/asia-pacific/publications/why-do-some-men-use-violence-against-women-and-how-can-we-prevent-it>.

35 <https://www.cpalanka.org/wp-content/uploads/2020/11/Law-Reform-to-combat-SGBV-PART-1-General-Centre-for-Policy-Alternatives.pdf>.

36 හිසුමන් රයට්ස් වෛව්, “අපි බබට පාඩමක් උනන්වුම්, 18, 19 හි අධි සටහන 1; යෝග්‍යවීමේ ව්‍යාපාරය, ව්‍යාපාරයේ කෙර, රීසර්ව් උප, පොලිස් පරීක්ෂක S.C. (FR), අංක. 186/2001, SC 23.8.2002.

37 එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩලය, “ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් නීතියේ දළ උල්ලංඝනය කිරීම සහ ජාත්‍යන්තර මානුෂීය නීති බරපතල උල්ලංඝනය කිරීම වලට ගොදුරු වූවන් සඳහා පිළියමක් සහ වන්දි ගවේමයේ අයුතු පිළිබඳ මූලික මූලධර්ම සහ මාර්ගවේදය: මහා සභාව විසින් සමමත කරන ලද යෝජනාව, 2006 මාර්තු 21, A/RES/60/147, <https://www.refworld.org/docid/4721cb942.html>.

38 දිවු ගලවා ගත් අයගෙන් ප්‍රතිපෝෂණය, ITJP (2023 මාර්තු): “මෙය අපගේ සිතුවම් වීසිරි තොයුමට සහ කලා පන්තියට අවධානය යොමු කිරීමට උපකාරී වේ; “එය අපගේ විශාල මනස සාමකාමී සහ පරිමා මත සකස් බවට පත් කරයි”; “අපගේ හිමි මම සැසියා ගරහා ප්‍රකාශ වේ.”

39 දිවු ගලවා ගත් අයගෙන් ප්‍රතිපෝෂණය, (ITJP, 2023 මාර්තු): “ITJP අප තනිව සිටින බවින් අපගේ ක්ෂණික ගැටලු ඉතා ඉක්මනින් විසඳයි”; “අපට අපේ ප්‍රශ්නවලට විසඳුම් ලබාගත පුළුවන්. අපිට පවුලක් ලෙස සලකනවා.”

40 සාමූහික කම්පනය යනු සමස්ථ ප්‍රජාවන්ට ඉතිහාසයේ පොළොව කම්පා කරවන සිදුවීමක් පසු පරමපරා ගණනාවක් යන තුරු පවා ගැඹුරු, කල් පවත්නා බලපෑමක් ඇති කාර්යයකි (Bouchat et al., 2017; Hirschberger, 2018). සමස්ත සමාජයකට බලපාන කම්පන සහගත සිදුවීමක් යනු හුදු ඉතිහාසගත කුරුණු සමූදායක් තොව සමූහයේ සාමූහික මතකය තුළ තීව්‍රණය වන බේදවාදිකයකි. (Hirschberger, 2018, p. 1).

41 K. Anasarias සහ B. Escalante, “යුද්ධයේ කම්පන සහගත ක්‍රියා කිරීම,” Balitang Balay, වලංගු. 9, අංක. 2-3 (2001).

42 සිම්බාබ්වේ අමාත්‍යවරයාට හිමි ප්‍රජාවේ ප්‍රජාව ගැනීම, “ජීවිතවන අයව වනේ කිරීම සඳහා මලවූ කිරීම: සිම්බාබ්වේ හි මානව හිමිකම් සහ නැවත හුවමාරු කිරීම,” කලාපීය සහ මානව හිමිකම් සන්දර්ශය සහ DNA (කැලිෆෝනියා විශ්වවිද්‍යාලය, බර්කලි, 2001 අප්‍රේල් 26-27).

43 CRSV උපදේශන රැස්වීම් සටහන.

44 දිවු ගලවා ගත් අයගෙන් ප්‍රතිපෝෂණය, ITJP (2023 මාර්තු): “උපදේශකවරයා අපගේ ගැටලු මුහුණත් ලෙස සලකන අතර අපට විසඳුම් ලබා දෙයි”; “උපදේශකයා අපට නිරෝධය ගෙන ඒ අනුව සාකච්ඡා කරන බවින් මම සැසියා දීමට මනසට සහනයක් ලැබෙයි”; “එය අපට ජීවත් වීමට බලාපොරොත්තුවක් ලබා දෙයි.” ප්‍රතිපෝෂණ ITJP (2023 මාර්තු): “අපට X සමග බොහෝ දේ සාකච්ඡා කිරීමට සහ බොහෝ දේ සහ විසඳුමක් ලබා ගැනීමට හැකි වේ, ඇය අප සමග මානව හිමිකම්. 111 හෝ 999 ඇමති වෙනුවට අපි X ගේ අංකය ඇමතිව පුරුදු සිටියමු.”

45 නිරීක්ෂණ, එම්. ඒ. ඩී. එස්. ජේ. එස්. (2021).

46 2022 ජුනි 2 වැනි දින මානව හිමිකම් කවුන්සිලයට “ජාත්‍යන්තර නීතිය බරපතල ලෙස උල්ලංඝනය කිරීම” සඳහා වගවීම සහ යුක්තිය ගත්කිමත් කිරීම යන මාතෘකාවෙන් යුත් ප්‍රකාශය. <https://www.ohchr.org/en/statements/2022/06/strengthening-accountability-and-justice-serious-violations-international-law>.

47 “අප මෙහි පැමිණි පසු අපට තනිකමක් දැනේ - අප අපේ මානසුන් සමග ඇසුරු කිරීමට කැමැත්තක් තොදක්වමු, අප බලාපොරොත්තු රහිත, කලබලකාරී, ජීවන කුමක් කළ යුතු දැයි විශාලත්වයට පත් වී ඇත. අප මානසුන් සමග වැඩිපුර කතා තොකරමු, අප තනිව සිටීමට උත්සාහ කරමු, අන් අය සමග ඇසුරු තොකරමු, බඩගිනි තොදකරේ. සමහර වට අපට වඩාත් වඩාත් මතකයන් නැවත පැමිණීම නිසා සිදු වූ දේ අමතක කිරීමට අපහසුයි.”

48 2016 දී ITJP ගරු ලංකාවේ දී උපදේශන කිරීමේ වැඩිපුර බවට මවුන්ගේ අදහස් ඇතුළත් කිරීම සඳහා දැඩි ලෙස සටන් කළ අතර සමාජයේ සහ සමාජයේ ද පවත්වන ලදී: “අමතකය: ගරු ලංකාවේ පිටුවහල්ව සිටින වන්දිකරුවන්” (2016): <https://itjpsl.com/reports/forgotten-sri-lankas-exiled-victims-2016>.

49 දිවු ගලවා ගත් එක් කාන්තාවක් පැවසූ පරිදි, “මුළු ප්‍රජාවම ලිංගික හිංසනයෙන් පීඩා විදින බවයි.”

50 Rawidowicz, 1967: 423; Hirschberger & Ein-Dor, 2020; Hirschberger, Ein-Dor, et al., 2016; Kelman, 1992; Schori-Eyal, Klar, & Ben-Ami, 2017; Schori-Eyal, Klar, Roccas, & McNeill, 2017; Wohl et al., 2010.

51 ITJP සාක්ෂිකරු 341.

52 ITJP සාක්ෂිකරු 125.

53 “An Unfinished War,” ITJP (2014): <https://itjpsl.com/reports/an-unfinished-war-2014>. “A Still Unfinished War,” ITJP (2015): <https://itjpsl.com/reports/a-still-unfinished-war-2015>. “Silenced,” ITJP (2016): <https://itjpsl.com/reports/silenced-survivors-of-torture-and-sexual-violence-2016>. “Torture 2020-2021.” ITJP (2021): <https://itjpsl.com/reports/torture-2020-21>. ආදිය.

54 “කවික හමුදාව: A collective blind eye,” ITJP (2019): <https://itjpsl.com/reports/the-navy-a-collective-blind-eye>. “Terrorism Investigation Division,” ITJP (2019): <https://itjpsl.com/reports/terrorism-investigation-division>. “The Special Task Force,” ITJP (2018): <https://itjpsl.com/reports/the-special-task-force>.

55 “Joseph Camp,” ITJP (2017): <https://itjpsl.com/reports/joseph-camp>.

56 <https://itjpsl.com/reports/the-case-against-jagath-jayasuriya>.

57 <https://itjpsl.com/reports/gotabaya-rajapaksa-complaint>.

58 <https://itjpsl.com/press-releases/torture-vic-tims-plan-to-refile-case-against-sri-lankan-president-when-he-leaves-office>.

59 “ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් නීතිය සහ ජාත්‍යන්තර මානුෂීය නීතිය (මූලික මූලධර්ම) බරපතල ලෙස උල්ලංඝනය කිරීම සිදු කල වන්දිකරුවන් සඳහා පිළියමක් සහ වන්දි ගවේමයේ අයුතු පිළිබඳ මූලික මූලධර්ම සහ මාර්ගවේදය: ප්‍රතිපෝෂණය, නාප්තිය යන ප්‍රතිකර්ම ආකාර පහක් පැහැදිලිව හඳුනා ගැනීම, සහ නැවත ඒවා සිදු තොකරීමට සහතික වීම. මම මූලධර්ම මගින් වන්දිකරුවන්ට තවදුරටත් වගකීමක් තක්වියත් මන පදනමට, ප්‍රමාණවත් සහ වලදායී වන්දියක් ලබා දීම සඳහා, එවැනි උල්ලංඝනයන් සඳහා වන්දි ලබා දීමේ ආකාර පහක් එනම් ප්‍රතිසාධනය, වන්දි, පුනරුත්ථාපනය, නාප්තිය සහ සහතික කිරීම යනාදී ලෙස පැහැදිලිව හඳුනාගත් අතර, පුනරුත්ථාපනය තොවන; අවශ්‍ය විය හැකි වන්දි වර්ග දක්වයි. Joinet Orentlicher මූලධර්ම.

60 මෙලෝන්, ඩී., ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් පිළිබඳ පිළියම (Oxford University Press, 2005): 275.

61 ප්‍රතිපෝෂණ ආකාරය.

62 ආතර් ක්ලෝනිමන් විසින් සංකල්පනය කරන ලද සමාජ දුක්ඛිතභාවය යනු විශ්වාසනීය අසමානතාවයන්, වෘත්ත කොට සැලකීම, පද්ධතියේ ප්‍රචණ්ඩත්වය, දරිද්‍රත්වය, අවතැන් වීම හෝ වෙනත් අහිතකර සමාජ තත්වයන් හේතුවෙන් ඇතිවන පීඩාවන් හේතුවෙන් පුද්ගලයන් සහ ප්‍රජාවන් අත්විඳින අහිතකර බලපෑම ය. එය දුක් වීදීමේ සමාජ හා සංස්කෘතික මානසන් හඳුනාගත් අතර පුද්ගලයන්ට දායක වන පුළුල් විශ්වාසනීය සාධක ආමන්තරණය කළ හැකිය. මම ඉදිරිදර්ශනය පුද්ගල අත්දැකීම් සමග සමාජ, ආර්ථික සහ දේශපාලනික සාධක සලකා බලමින් මානසික සංවිධානය සහ යහපැවැත්ම සඳහා විධාන පුළුල් ප්‍රවේශයක් දිරිමත් කරයි.

63 <https://www.un.org/peacebuilding/sites/www.un.org/peacebuilding/files/documents/12-58492-feb13.pdf>.

64 GSF උපදේශන සටහන්, 2023 ජූලි 13.